

XVIII. 1. 585
<http://rcin.org.pl>

THE

SLAVIC

REVUE

DE

A

GEORGIO HENRICO ANTONI

HERMANNVS SLAVICVS

BREVI DELINEATIONE

ADVMBRATVS

A

GEORGIO HENRICO AYRERO.

GOTTINGAE

SVMTIBVS VICTORINI BOSSIEGEL.

<http://rcin.org.pl>

1768.

HERMANNVS

SLAVICVS

PREVI BELNEATIONE

ADVERTATVS

GEORGIO HEINICO AYERRO.

COTTINGE

SERENISSIMO PRINCIPI
AC DOMINO
DOMINO
FERDINANDO

DVCI BRVNSVICENSI AC

LVNEBVRGENSI

ORDINVM PERISCELIDIS AQVILAE
NIGRAE ET ST. IOHANNIS
HIEROSOLYMITANI

EQVITI LONGE MERENTISSIMO

DECANO SVMME REVR. CAPITVLI ST.
MAVRITII ET PRAEPOSITI REVR.
CAPITVLI ST. SEBASTIANI
MAGDEBVRG.

HEROI CONSVMMATISSIMO

S.

SEBASTIANO PRINCIPALI

DE DOMINO

DOMINO

FERDINANDO

SEBASTIANO PRINCIPALI

SEBASTIANO PRINCIPALI

SEBASTIANO PRINCIPALI

SEBASTIANO PRINCIPALI

SEBASTIANO PRINCIPALI

SEBASTIANO PRINCIPALI

SEBASTIANO PRINCIPALI

SEBASTIANO PRINCIPALI

SEBASTIANO PRINCIPALI

SEBASTIANO PRINCIPALI

SERNISSIME DVX
PRINCEPS AC DOMINE
LONGE INDVLGENTISSIME

TE, *feruente bello Germaniae novissimo, Musae nostrae armorum strepitu saepe turbatae atque territae veluti Deum tutelarem, prote-*

ctorem ac liberatorem adeo suum, nunquam non satis venerandum, semper suspexerunt. TUA enim sapientia, qua Sacrae REGIS nostri AVGVSTISSIMI Maiestatis exercitus foederatos tam fortiter duxisti, TVO imperio summo, TVIS vigiliis TVORVMque ex FRATRE, Serenissimo Duce, NEPOTVM, inter maiorum heroici sanguinis vestigia, eminentissimo TVO cum maxime exemplo ad obeunda praeclara facinora liberandamque patriam excitatorum, interque eos inprimis in spem illius nati factique PRINCIPIS HAEREDITARIE fortissimi, auxiliis, potissimum factum est, ut quies post turbas restitueretur, orbisque, divina favente gratia, tandem pacaretur. Quidni igitur illae maximopere laetarentur vehementerque gauderent, quod nuper domicilium ipsarum, supera-

tis

*tis belli calamitatibus munimentisque sub-
latis, nitidior forma et auspiciatissi-
mae TVAE praesentiae radiis resplen-
dens, indulgentissime invisere resque ac
instituta nostra Academica attentissime
lustrare dignatus es. Incomparabilem co-
mitatem TVAM ac humanitatem plane sin-
gularem iam dudum abunde cognoveram
atque perspexeram, cum ao. CIDIICCLX
TE in vicinis castrorum TVORVM princi-
piis, Georgiae Augustae nomine, coram a-
dorare mihi contigit, ubi, quamvis tum
bellicis occupationibus unice intentus,
mecum ad coenam TVAM militarem, tali
imperatore dignam admissio, ceu Mi-
nervae, | non Martis alumno, inter
magno numero accumbentes sagatae mili-
tiae proceres, et comites atque adiutores
TVOS quotidianos, non de belli, sed pa-*

cis artibus rebusque ac studiis *Academ-*
cis affabilissime es collocutus. Eandem
vero summam TVAM indulgentiam exquisi-
sitamque rerum intelligentiam nunc omnes
mecum experti atque admirati sunt,
quotquot nuperrime ad Te, hanc Acade-
miam inopinato quidem, sed honorificen-
tissimo adventu Tvo condecorantem exhi-
larantemque propius accesserunt. Quanta
vero, DVX INDVLGENTISSIME, mibi inde a
primo meo ad TE accessu, in quo iam totum
pectus meum evidentissimis summae TVAE
gratiae signis accenderas, magnanimita-
tis TVAE edideris documenta, non satis
praedicare possum, sed gratissima semper
mente per reliquum vitae meae tempus
illa recolam. Tanta etiam mibi inde fidu-
cia enata est, ut fronti libelli, de veteris
Herois rebus praeclare gestis exponen-
tis,

tis, SERENISSIMUM NOMEN TVVM inscribere TIBIQUE illum, veluti publicum devoti cultus mei monumentum, utut levindense, offerre haud dubitarem. Non tamen id ausus fuisssem, nisi in nuperis colloquiis, quae TECVM serere mihi datum fuit, mentione de Hermanno meo Billingo facta, Ipse gratiosissime permisisses. Neque sane felicioribus auspiciis Hermannum Slavicum, qui totam olim Saxoniam inferiorem adeoque etiam terras Brunsvico - Luneburgicas adversus Slavorum frequentes impetus atque incursiones mascule defendit atque tutas praestitit, in publicum prodire posse, existimavi, quam tanti Herois, qui, inter duces bellicos nostri aevi, gloriam Scipionis Africani factis suis, egregiis consecutus, illas a Gallorum incursionibus ho-

*stilibus tanta et ciendi praelia et con-
ferendi et cavendi arte, tantaque castra op-
portune locandi, muniendi movendique
prudencia et hostem intercludendi ac sine
lata etiam cruentatione arborum pellendi
fugandique peritia, quanta felicitate, li-
beravit, cognomen inde FERDINANDI,
sive Gallici, sive Francici, iustissimo glo-
riosissimoque titulo promeritus, summa
cum laude ad omnem posteritatem trans-
mittendum. Adspice itaque serena fron-
te, DVX SERENISSIME, hoc, quidquid est
imaginis digni elogio suo bellatoris vete-
ris, sed rudi penicillo, quo a rerum bel-
licarum imperito adumbrata est, simul
indulgentissime ignosce: Aditum etiam ei-
dem inter alios, quibus TIBI met ipsi pla-
cuerit, patefacere haud dedignare ad aman-
tissimam Sororem TVAM, THERESIAM*

NATHALIAM, *Serenissimam ac Reverendissimam Abbatissam Gandesiensem*,
TVAQUE, *uti certo sperare mihi licet, inter-
cessione benevolentissima effice, ut reliquis
opusculis meis associetur, quibus fere omni-
bus piissime defuncta Ducissa Saxo-Mei-
nungensis, ELISABETHA ERNESTI-
NA ANTONETTA, cuius cineres ad-
huc veneror, in Bibliotheca, in perpe-
tuos ornatissimae Sedis Abbatialis Lu-
dolphinae usus, a se munificentissime
condita elegantissimeque adornata, locum
humanissime indulgit. Accipe denique can-
didissima vota, mihi cum multis aliis
communia, qui immortalia TVA in uni-
versam Germaniam aequae, ac Magnam
Britanniam, merita, ab ipsis hostilium
exercituum Ducibus, tanquam aequis
rerum magnarum existimatoribus, inter*
crebrio-

crebriores de Tuis expeditionibus egregiis ac virtutibus eximiis sermones celebrari solita, grato animo agnoscunt ac debitis laudibus extollunt. Quid autem ardentius TIBI, quam perpetuam cum vita longaeua et tranquilla incolumnitatem prosperitatemque appreces? In hoc ipso igitur voto ardentissimo iam desino, supremum autem Numen, ut illud impleat, nunquam non supplex venerabor

SERENITATI TVAE

Göttingae d. XXV. Iunii

CICCCCLXVIII.

DEVOTVS

GEORGIVS HENRICVS AYRER

PRAEFATIO

xit tandem captivitate
sua in dias luminis au-
ras vinculis solutus et
iure quasi postlimii
restitutus Hermannus
Slavicus, quem hic ob oculos pono.
Est vero ille ipse Hermannus Billungus,
in

PRAEFATIO

in cuius natales pariter, ac res gestas, libello peculiari, anno 1762. edito, inquisivi. Eundem etiam clarissimae societati litterariae Duisburgensi destinaveram, ut symbolam aliquam ad collectionem opusculorum, quam tum inter ipsos motus bellicos parabat, veluti grati animi tesseram pro benevola et inexpectata plane mei in consortium suum cooptatione conferrem. Iam in eo erat Hermannus meus, ut Duisburgum contenderet, in conspectum honoratissimorum sodalium horum proditurus, sed nescio, quo infelici, an felici fato, in itinere interceptus, hucusque, incertum, in quo loco, latuit atque intactus quievit. Nec forte unquam mihi venisset in mentem ipsum producere in publicum, nisi tabulae, in quibus eum delineaveram, ex schedis meis eo tempore commodum mihi in manus recidissent, quo Excellentissimus SCHLOE-ZERVS praeclarum suum Annalium Russicorum Specimen in lucem emisit. Hoc enim summa cum voluptate avide perlecto, quum animadvertissem, ipsum eadem passim vestigia legisse, quae ego-

PRAEFATIO

egomet in perscrutandis originibus Slav-
vicis secutus fueram, varia vero nova
ex scriptoribus Rufficae historiae dome-
sticis, mihi antea, quod ingenue fate-
or, incognitis, indicasse, quibus pro-
pius ad Slavorum sedes pristinas inda-
gandas accedi posset, amico inter nos
de his rebus habito colloquio, suafu il-
lius Hermannum meum Slavicum e te-
nebris, in quibus hucusque obvolutus
iacuit, in lucem protrahere animum
induxi. En igitur, Lector benevole,
ipsum recognitum, auctum emenda-
tumque et paulo plenioribus annotatio-
nibus illustratum. Sicubi vero in eo
delineando erratum fuerit, id quod fa-
cile contingere potuit, eo magis, uti
quidem non solum spero, sed etiam
confido, mihi ignosces, quo obscurior
est illorum temporum, quae eius aeta-
tem praecesserunt, et quibus ipse vixit,
floruitque, historia, quippe in qua sae-
pius Davum, quam Oedipum, quo
coniectore tamen saepissime opus est,
deprehendere licuit. Quo autem dilu-
cidius adpareat, cum quibusnam popu-
lis ipsi res fuerit, et unde cognomen,
quod

PRAEFATIO

quod eidem tribuendum duxi, meruerit Heros ille antiquus, de patria tam praeclare meritis, ad Slavos eorumque diversos populos paulo mihi altius fuit adscendendum, quorum originibus antea magis obscuratis a pluribus, quam rite detectis declaratisque, nunc vero studio eorum, qui sub augustissimis Catharinae II. Imperatricis auspiciis ad Historiam Russicam, utpote cum Slavica valde connexam, diligentius accuratiusque tractandam animum appulerunt, maiore luce collustratis, aliquid addere operae pretium visum est, cuius fructum iucundissimum ex favore Tuo ac benevolentia si colligere licuerit, illam inter alios labores continuos impendisse haud poenitebit. Vale.

HER.

HERMANNVS SLAVICVS.

In disquisitione mea: *Hermannus officione, an gente Billungus?* inter merita ipsius praecipua retuli, quod Slavicis devicerit gentes, vel saltem a finibus Saxoniae arcuerit, quippe quos perquam strenue contra illas est tutatus. Brevitatis autem studium tum non permisit latius exponere earundem vel origines, vel sedes, migrationesve, vel mores ac religionem resque domi militiaeve gestas. In praesenti itaque omiffa hic supplendo operam aliqualem impendere ampliori eorum enarrationi

A

con-

constitui, quae in ista opella breviter at-
tigi atque veluti digito solummodo in-
dicavi. Facio id eo lubentius, quo ma-
gis res gestae HERMANNI BILLIN-
GI ostendunt, ipsum aequo iusto titulo,
ac IUSTINIANVM Imp. (1), si non
Anticum, certe *Slavicum* adpellari
posse.

§. I.

Nomen ipsum *Slau* s. *Slawa* diversi-
mode a diversis explicatum invenimus.
Fuerunt enim (2), qui Slavos vel Scla-
vos quasi verbosos dictos fuisse, existi-
marent (3). Alii, Slowos s. Slowacos
veluti veraces, quod dictorum et pro-
missorum tenaces (4) fuissent, vocatos
esse, putarunt (5). Sed rectius inter-
pretantur, qui, Slavos, utpote, ficuti
libertatis studiosissimos, ita gloriae cu-
pidissimos, à vocabulo *Slau*, quod
gloriam, laudem et honorem origina-
rie denotat, adpellatos esse (6) adeo-
que etymologiam nominis indoli gentis
exacte respondere (7), contendunt,
qua nullam honestiorem fuisse, HEL-
MOLDVS, Presbyter Bosoniensis, mag-
nae in rebus ipsorum fidei auctor *Chro-
nici*

nici Slavorum (8), testatus est. Hinc etiam tot nomina sunt orta, quae in *Slau* desinunt, et omnia puleri quid indicant ac honorificam significationem habent (9), sicuti etiam vocabulis *Slawni* et *Slawaki* nobiles et illustres denotantur (10). Vtrum vero vox *Slau* Germanicae sit, an Slavonicae originis, dissentiunt nonnulli. SAM. BVCHOLZIVS (11) ad illam, IOH. BILMARCHIVS (12) contra, PIASECII (13) et AEGIDII FLETSCHERI (14) auctoritate nixus, ad hanc refert. Quam posteriorem sententiam longe verisimiliorem quoque IOH. CHRISTOPH. de LOVDAN (15) tuetur (16). Fuit adeo *Slavorum* nomen, si ad eius vim et significatum respicientes rem ipsam accuratius pensitemus, non tam proprium gentis et originarium, quam potius adpellativum et adoptivum, siquidem, postquam victricia arma fere ubique circumtulissent, a rerum praeclare gestarum gloria *Slavi* maluerunt adpellari, quam pristinum suum *Venedorum* nomen retinere: certe hanc adpellationem noviter assumptam apud scriptores

seculo quinto antiquiores vix inveniri, inde facile est collectu, quod PROCOPIVS Caesarensis, qui circa initium seculi sexti scripsit, primus omnium in *historia belli Gothici* eam adhibuisse censetur. Quare SCHVRFLEISCHIVS (17) non sine fundamento scribit, nomen Slavorum ante tempora quidem Carolingorum usu venisse, sed ante Franco - Merovingos nusquam legi. Factum quoque hinc est, ut populi Slavici fere omnes Regibus suis, si quos habuerunt, singularem reverentiam eminenter exhibituri, nominibus eorum propriis epitheton Slabos vel Slavi subiungerent (18). Quod autem pluribus vocabulis facto quodam contigit, ut primum boni quid pulcrive significarent, deinde vero hanc significationem amitterent, idem etiam nomini *Slau* accidit, quippe quod successu temporis ab antiquo suo significato eo magis recessit, quo deteriores in sensum apud omnes paene gentes fuit detortum. Vox enim *Slau* in *Sclau* mutata, mancipium, hominem proprium, servum significare coepit: atque tandem in ver-

balem

baleni adeo iniuriam degeneravit (19). Nulla vero gens sibimetipsi nomen ignominiosum tribuere solet (20), novo evidentique argumento, illam vocem antea longe aliud, ut supra dictum est, indicasse. Rationem insignis huius mutationis redditurus GERH. IOH. VOSSIVS (21) censet, apud Germanos id primum nomen habuisse eos, quos e forti Slavorum gente captos in servitutem redigissent; inde latius extensam significationem ad cuiusvis gentis captivos vel servos. Quibus haec addit WACHTERVS (22): Exterminium infelicissimae gentis in Germania et captivos undique venditos occasionem nomini dedisse, ut, quod primo erat Slavus in servitutem redactus, mox omnis servus, valde verisimile est. Germanos eam vocem omnibus Europae linguis intulisse, fatetur MENAGIVS, negat FERRARIVS. Sero tamen obtinuit, nec antequam Slavus devictis iugum servitutis imponeretur. Quae de mutato vocis significatu hic in medium allata sunt, confirmat etiam iisdem fere verbis affinis sui, VOSSII, FR. IVNIVS (23) ita scribens:

bens: videntur apud Germanos id pri-
 mitus nomen habuisse ii, quos e fortissi-
 ma Slavorum gente captos in servitutem
 redegerunt. Postea vero latius extensa
 est significatio vocis ad quosvis cuiusvis
 gentis captivos in servitutem redactos.
 Ceteroquin statim addit, Slavorum no-
 men per se sat gloriosum, si a gloria est,
 quae Slavis Slawa est. Hoc vero extra
 dubium ponunt, a nobis iam adducta ety-
 mologitorum testimonia, quibus etiam
 IOH. SHILTERI (24) ab eoque hanc
 in rem laudatorum auctoritas accedit.
 Slawa enim Scythis Sarmatis (25) glo-
 riam fuisse, nos docent, eosque inde
 se cognominasse Slawaturos, Slawe-
 nos s. Slavinos domestica adpellatione
 Slauni, i. e. laudabiles, in Graecam et
 Latinam conversa (26). Quo minus
 itaque servitutis iugum (27), quod
 multis ipsa imposuit, olim passa est,
 teste HELMOLDO (28), gens bel-
 licosissima; eo magis mirandum, ipsum
 eorum nomen tam honorificum, servis
 tribui coeptum, in dedecus abiisse.
 Sed agnoscimus hic, cum IOHANNE
 SIMONIO (29), *rerum humanarum con-*
ver-

versionem humana prope maiorem. Cau-
sa haec potissima est, cur principes hu-
ius populi non amplius principes Slavi-
ci, sed principes Venedorum successu
temporum voluerint adpellari (30).

§. II.

Origo gentis Slavorum antiquissi-
ma est, quamvis nomen recentius sit.
Scilicet, quos posteriori aetate Slavos
audire maluisse, supra indicavimus,
prisco aevo Venedos adpellatos esse,
Winithorum, Winulorum (31), He-
netorum (32) et Wendorum quoque
nomine celebres (33), ex PLINIO,
TACITO et PTOLOMAEO iam obser-
vavit diligentissimus huius antiquitatis
indagator, CONRADVS SAMVEL
SCHURZFLEISCHIVS (34), notans
simul errorem non solum eorum, qui
Vindilos PLINII pro Venedis habent,
sed etiam illorum, qui sine delectu in
historia Slavica IVLIVM CAPITOLI-
NVM, ZOSIMVM, EVTROPIVM,
PROCOPIVM, ISIDORVM HISPAN-
LENSEM, PAVLVM DIACONVM, se-
cuti, Venedos cum Vandalis confun-
dunt. Illos enim Sarmatas, Antas
postea,

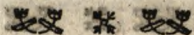
postea, quod aquas accolerent, dictos
 (35); hos Germanos fuisse, ratione,
 loco, lingua et moribus, admodum ab
 illis diversos, bene monent et ipse
 SHVRZFLEISCHIVS (36) et IOH.
 NEUWALDIVS (37) et HENRICVS
 BANGERTVS (38) alique plures, qui
 in hos campos exspatiati sunt. Perpe-
 ram igitur tam CRANZIUS HEL-
 MOLDI, qui pleraque ex ADAMO
 BREMENSI desumpsit, vestigiis insi-
 stens, quam CHYTRAEVS, in augenda
 Vandalia Cranziana occupatus, voca-
 bula Vandalorum et Venedorum ipsa
 forte soni similitudine seduēti, permu-
 tarunt. Quam permutationem (39)
 scriptoribus a Saeculo inde VIII. usque
 ad XVI. valde familiarem praeter CON-
 RINGIVM (40), MELCHIOREM
 GOLDASTVM (41), CHRISTOPHO-
 RVM HARTKNOCHIVM (42), MAT-
 THIAM IOHANNEM BEEHRIVM
 (43) aliosque etiam sigillatim notavit
 SAM. BVCHOLZIVS (44), qui, faciem
 sibi Illustriss. BVNAVIVM (45) hic
 praetulisse, ingenue fatetur. Inde ta-
 men istam nominum commixtionem
 excu-

excusare voluit B. SHEIDIVS (46), quod vastum illum ducatum Pomerniae, Mecklenburgiae et confinium provinciarum tractum, Vendiae nomine a CONRINGIO indicatum, Vandaliam cum CRANZIO vocare non magis erroneum esse putavit, quam si quis e. g. *Sueviae circulum, ceu loqui solent Germani, Alemanniam, seu Hassiae Landgraviatum Cattorum terram diceret*, quamvis non possit non ob summum inde oriundam rerum omnium perturbationem maxime improbare eorum perversum iudicium, qui Venedis tribuunt, ad Vandalos spectantia, et vice versa. Vandali enim, quorum originem nemo altius repetit illo Germanorum CTESIA (47), NICOLAO MARESCHALCO THVRIO (48), et quos nonnulli eosdem cum Gothis (49), ex Scandinavia compertae magnitudinis insula, quam PLINIVS vocat, celebratissima gentium officina et nationum vagina, prout IORNANDI (50) audit, ortis, fuisse, existimant, PROCOPIVM (51) sequentes, totum illum terrarum tractum, intra Vistulam et

Albim, quam ex Vandalicis montibus fluere, scribit DIO CASSIUS (52) s. XIPHILINVS, omnium primi incoluerunt; postquam vero inde Seculo V. migrationibus (53) et coloniis gentium tam foecundo in Hispaniam, Galliam et Africam migrassent, novaque ibi regna, quantumvis brevia (54), condidissent, relictas ab iis pristinas sedes Venedi, Sarmaticis antea regionibus potiti et usque ad Sinum Finnicum diffusi, occuparunt (55), atque reliquiis Vandalorum sese immiscentes, more fere Romanorum et Sabinorum in unam, si non civitatem, certe gentium societatem (56), diversi licet iuris et nominis, in una demum regione, ita coaluerunt (57), ut vulgo, verbis utor SIMONII (58), *non tantum domos inter se coniugiis et stirpibus coniungerent, sed idioma quoque et locutiones confunderent, atque ex duabus linguis diversis, hoc est, Slavonica et Vandalica s. Germanica tertiam novam, quam Vindicam et Vinitthicam maiores vocarunt, procrearent.* Ceterum Venedorum, cum Venetis s. Henetis, Italiae populo ex Paphlagonia,

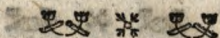
nia, Asiae minoris regione (59), oriundo minime confundendorum (60) nationem Germanis, an Sarmatis adscriberet, dubitavit TACITVS (61), ob morum tamen similitudinem Germanicae originis gentes suspicatus ipsosque Venedos Sarmaticos Germanicae nationi adscribens: haud dubitanter e contrario PTOLEMAEVS (62) et PROCOPLVS (63), quorum postremus Slavos Venedosque eiusdem cum Hunnis originis fuisse, memoriae prodidit, ad Sarmatas referunt (64). Quare etiam LVDEWIGIVS (65) praeceptori olim suo, SCHVRZFLEISCHIO, qui illos a Riphataeis, Iapheti (66) nepotibus, sicuti Vandalos interque eos Warinos, utpote gentem Germanicam, ab Asceniis, Ascenazi posteris, de quibus late FRANCKIVS (67), derivat, Sarmatiaeque, amplissimi terrarum tractus, incolas in Asiam usque, sese extendentes celebrat (68), eo lubentius assensus est, quo magis Asylum ignorantiae ignaviaeque eorum explosum esse, scribit, qui illos Scytharum (69), antiquissimi populi, a quo tamen novissime illos quoque

quoque Cel. PFEFFELIVS (70) deduxit, filios dixere, atque adeo in lumbis Adami eorundem ortum quaesiverunt. Neque tamen penitus Venedorum s. Slavorum originem Sarmatis vindicandam esse, vel ob Aessios, ipsorum partem, gentemque haud dubie Germanicam, cum CELLARIO (71) statuit PFEFFINGERVS (72); quamquam ceteros, qui seculo IV. et sequentibus universam sinus Codani, a PLINIO (73) et POMPONIO MELA (74) tam celebrati, s. Gothdani, vel Gothani, ut summe Rever. BVSCHINGIVS (75) explicat, et Baltici maris oram occuparunt, fere Sarmatas fuisse, infitias haud eat, in quos tamen aequae, ac in Germanos, Scytharum nomen usque quaque transisse, PLINIUS (76) scribit. Sicuti vero Vandali, populus Germaniae et pars antiquissimorum Suevorum (77) fuisse dicuntur (78), lingua Gothica, quae Germanica fuit (79), usi, et ex uno sanguine oriundi (80); ita Venedi, quorum maiores ipsorum sedes vacuefactas occupasse paulo ante commemoravi, succedentibus

suppon
tem-

temporibus, favente vocum similitudine, moribus utrinque congruentibus, ipsum quoque Vandalorum nomen usurpare non dubitarunt (81). Sedes (82) hi Venedi, s. Slavi suas, ingenti Germaniae, migrationibus prope exhaustae, parte occupata longe lateque diffuderunt, variaque ad diversa ipsorum genera distinguenda sunt nomina sortiti (83). Sicut autem Slavici populi communi (84), quod cum Antis habuerunt, Spororum nomine antiquitus comprehensi, secundum diversas regiones, quas inhabitaverunt; ita etiam Slavia ipsa in Orientalem et Borealem fuit divisa (85). Illa, quae et Sarmatica solet appellari et Illyrici maris limitem spectat, vulgo Sclavana s. Slavonia audit, atque Allaniam Russiam ab Allanis Russis s. Roxolanis dictam (86), Prussiam et Bulgariam, immo et regnum Moraviae et Bohemiae, nec non Poloniam, Lithuaniam et Silesiam, Misniam et Lusatiam, quam utramque provinciam Sorabi et Sufi s. Siulli (87) aut Clyffii incoluerunt, quarum ultima Semnones, teste TACITO (88), nobilissimos, Lusi-

Lufizos Venedos habitatores naſta eſt; haec Slavia ſpeciatiſim vocata, oras inter Albim et mare Balticum (89), quod barbarum, Suevicum, item Scythicum a gentibus, quas alluit, adpellatur, adeoque Nordalbingiam atque imprimis terras Pomeranicas et Mecklenburgicas (90) comprehendit, in quibus plurima veterum incolarum veſtigia in nominibus praefertim variorum locorum occurrunt (91). Hinc Slavia, Bohemica, Hungarica, Polonica, Ruſſica, diſcernenda eſt a Germanica, quam antiquis temporibus in XVIII. pagos diſtributam fuiſſe, teſtimoniis ADAMI BREMEN-
 SIS (92), HELMOLDI (93) et ALBERTI STADENSIS (94) conſtat. Sorabos autem, Serbos et Dalemencios, quos BANGERTVS inter Slavos Boreales connumeravit, ab HELMOLDO (95) una cum Ruſſis, Pruſſis, Polonis, Bohemis, Moravis, Carinthiis rectius ad Slavos orientales referri, ſaepe laudatus de IORDAN (96) obſervat, ad ductum HELMOLDI ſcribens: *Slavorum Borealium, ſegregando tamen Pomeranos ad dextram Oderae (97) iacentes,*

tes, confinia fuisse a meridie Saxoniam superiorem, ab occidente, Saxoniam inferiorem, a septentrione Daniam et mare Balticum et ab oriente Oderam, quem ditissimum Slaviae amnem vocat HELMOLDVS (98); ita quidem, ut longum fuerit inter Slavos hos et eos, qui Bohemiam incoluerunt, interval- lum.

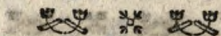
§. III.

Vtriusque generis Slavos, quantumvis barbaros (99), non omnem Deorum cultum ignorasse, nec commune illud sanctissimumque omnium societatum civilium vinculum, religionem puta, respuisse, sed suos omnino Deos habuisse atque coluisse, immo se- veros admodum idolorum cultores suorum fuisse, fere omnium scriptorum, qui HELMOLDVM exscripserunt, consensu comprobatur. De figuris autem Deorum Slavicorum aequae, ac de locis modisque, quibus culti fuerunt, maximus est dissensus (100). Generali nomine *Bob*, quod magnae in lingua Slavonica potestatis et auctoritatis est, Slavi suos Deos insigniverunt, eique ad
indi-

indicandos bonos malosque alia epitheta, verbi gratia *Zerniboh*, *Belbob*, quorum illum nigrum pro origine omnis mali, hunc album pro fonte omnis boni habebant, *Iutterbob* etc. addiderunt (101). Inter eos vero Suantevitum principatum Deitatis tenuisse, sicut ante Othinus (102), utpote pro summo Deo totius orbis et Deo Deorum, communique oraculo habitum, unanimes fere omnium est sententia. Refertur plerumque origo illius ad S. Vitum, cuius potissimi ex seculo Diocletiani martyris reliquias tempore Ludovici Imp. in novam Corbeiam ad Visurgim, instar veteris in Piccardia ad Samonam sitae, exstructam ex monasterio S. Dionysii ad convertendos Slavos, gentem vicinam, translata esse, memoriae proditum est (103). Sed accuratius investigato nominis etymo, hunc Deum per solem, Slavis Schwanzo dictum, eo verosimilius interpretatur LVDEWIGIVS (104), quo magis constat, solis rationem maximam ab omnibus gentibus habitam esse, eumque omnis superstitionis apicem fuisse. Hoc ipsum Su-
anto-

antoviti idolum, quamvis commune fuerit Slavorum omnium, ob peculiare tamen rationes a Rugianis (105) loco suapte natura munitissimo, rasa barba, crinibusque attonsis vel ab aliis aliter depicta forma solenni ritu per omnes ipsorum terras a mari Baltico ad Hungariam usque et amplius cultum atque anno demum MCLXVII a Walde-
maro, Danorum rege, expugnata Arcone, ipsisque Rugianis ad fidem Christianam perductis, prorsus abolitum et igne concrematum esse, veterum testimoniis munitus tradit LVDEWIGIVS (106), eiusdem vero memoriam etiamnum durare apud Bohemos, nullam solenniorem salutationem, quam S. Viti, habentes, SCHEDIVS (107) refert. Alium Deum Slavorum idem LVDEWIGIVS Radagastum, quem nonnulli a Vandalorum principe eiusdem nominis, Anthyrii et Symbullae filio, cuius tamen utriusque existentiam alii in dubium vocant, deducunt (108) commemorat, eumque Martem suae gentis fuisse, a *Roswoz*, quod ducem belli lingua Slavica significat, dictum, haud
B im-

improbabili coniectura auguratur. HELMOLDVS (109) illum principem daemonum vocat, quibus in civitate Redariorum vulgatissima Rhetre (110), sede idololatriae, templum magnum constructum fuisse, simul refert. Taceo Deum Pronum vel Prouum (111), Siebam s. Siewam, a Polabis olim cultam (112), vel Venerem Slavorum, vel Cererem (113), Triglavum Tricipitem (114) s. Triglam, Lunum Lunamve (115) Dianam, et reliquos eorundem Deos (116) Deasve (117), quorum idola, posteaquam omnes populi Slavici Christianam religionem amplexi sunt, tandem extincta fuerunt atque penitus deleta.

§. V.

Quod ad formam reipublicae Slavicae attinet, fuisse hunc morem omnium Slavorum tam orientalium, quam borealium, communem legimus, ut, si a Ranis s. Rugianis, teste HELMOLDO (118), *fortissima Slavorum gente et familiaritate Deorum s. daemonum omnium maxime formidabili*, quippe qui
Reges

Reges suos habentes hoc ipso Monarchico imperio a ceteris, a quorum terris etiam discretam provinciam incolebant, sese distinguebant (119), discedas, populari imperio regerentur (120). Neque nos morari debent Reges Regulative, quos passim Historici Slavis tribuunt. Nihil enim nomina ista indicant aliud, quam belli duces, quorum regnum haud diutius, quam ipsum bellum, durabat (121), donec tandem successu temporum Slavi quoque ad exemplum aliarum gentium Reges s. principes perpetuos vel sibi sumerent, vel acciperent (122). Varius enim Slaviae saepe mutatae status varias etiam imperantium adpellationes induxit. Obotriti et reliqui Slavi regno Hungarico subditi Reges s. potius Regulos vel heros ac dominos suos, *Kral*, *Kyral* vel *Korol* salutarunt. Immo veteres principes Obotritis, Polabis et Wagigiris imperantes, solo *Knesii* s. *Gneus* titulo itidem Dominum significante, et Russis admodum familiari, sicuti Polonis *Woiwod* (123), fuisse contenti, simulac vero pluribus populis subactis,

alios Kneefios, fortuna favente, sibi subiecissent omnesque Luitici (124), Rani et Pomerani sibi victoribus parent, regiis demum honoribus et insignibus sese videntur distinxisse (125). Non solum autem Obotritorum, qui etiam Reregi audiunt ADAMO BREMENSIS (126), Wagriam et Mecklenburgicam ditionem, in qua Magnopolis ipsorum Metropolis fuit, tenuerunt, sed etiam Wilzorum s. Luticorum (127) reliquorumque (128) Slavicorum Reges populorum, utut hereditario quodam jure gavisos (129), potestate non magis infinita aut libera, quam TACITVS de Germanis testatur, sed valde adstricta et limitata regnasse, magnum libertatis, quo cuncti trahebantur, studium procerumque et dynastarum potentum et strenuorum auctoritas nos dubitare haud sinunt (130).

§. VI.

Mores Slavicos generatim spectatos (131) praeclaro testimonio describit PROCOPIVS, dum referente de IORDAN (132), *gentem robustissimam victu, vestitu*

vestitu et habitatione non luxuriantem,
asperis bellorum laboribus assuetam,
malignitatis atque fraudis expertem, et
Deitatis cultu imbutam, collaudat.
 Nec minus egregia de Slavis boreali-
 bus, laboris patientibus atque ad dura
 et aspera fortiter subeunda, validis pa-
 ratisque speciatim praedicant WIT-
 TECHINDVS MONACHVS (133) et
 HELMOLDVS, qui moribus et hospi-
 talitate (134) nullam gentem honestio-
 rem aut benigniorem potuisse inveniri,
 testatur (135). Plus adeo etiam apud
 ipsos cum Germanis mixtos, boni ma-
 live (136) mores, quam alibi bonae
 malaeve leges, valuisse, nec aliam, in
 primaeva simplicitate fere, quam natu-
 rae legem, secuti esse videntur, ut in
 illos quoque quadret, quod elegantissi-
 mus seculi nostri poeta, idemque emi-
 nentissimae dignitatis philosophus (137)
 canit de Sinis:

Aeternam saltem normam verique
bonique
Nativum exemplar non inficiantur,
et orbis,

B 3

Nescio,

Nescio, quam, veluti rationem im-
motaque iura,

Quorum a legitimo minimum descif-
cere cultu

Non modo grande nefas, sed et irre-
parabile damnum.

Quae enim de praestantia Slavicarum legum, ex quarum fonte nonnulli (138) et Ius Lubecense, cuius originem alii ad Ius Susatense referre malunt (139), et reliquarum sic dictarum civitatum Vandalicarum sive potius Venedicarum (140) statuta derivare non dubitarunt, passim obversantur, iudicia partim veritati repugnant, partim ad sequiora tempora spectant. Tota vero Germaniae in provincias iuris Germanici et iuris Slavici tantopere decantata divisio, posteaquam et haec civitate Germanica donatae earumque domini inter status imperii recepti sunt, omni plane fundamento destituitur (141), nec olim aliter usum habuisse creditur, quam intuitu fundorum ad privatos pertinentium, quandoquidem universali Germaniae consuetudine invaluerat, ut fundis devictarum gentium

um plus oneris et maiora tributa, quam praediis civium Germaniae propriorum, imponerentur (142), sicuti Romani olim a territis victoria fugatisque solo, vel duriuscule habitis civibus territorium dixerunt, si modo verisimiliorem huius vocis etymologiam FLACCVS SICVLVS (143), quam quidem POMPONIVS (144), nobis dedit a iure terrendi s. submovendi, quod magistratui loci intra fines cuiusque civitatis competit, illud derivans.

§. VII.

Sed missis iam reliquis, quae Slavos in universum tangunt, pro instituti ratione, dispiciamus, cum quonam ex illis populo populive domino res fuerit HERMANNO BILLINGO. Hoc autem accuratius definire haud poterimus, quam si spatium praeteriti temporis, quod partim seculum Ottonianum antecessit, partim secutum est, memoriamque adeo bellorum adversus Slavicas gentes gestorum et ultimam et novissimam brevibus recolamus.

§. VIII.

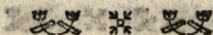
Non altius tamen hic adscendere necessum fuerit, quam ad tempora Caroli Magni, quibus Slavorum nomine nihil illustrius fuisse, fide celeberrimorum historicorum (145) constat, et cuius inter bella, quae, teste EGINHARDO (146), per annos XLVII. quot regnaverat Rex potentissimus, *in diversis terrarum partibus summa prudentia atque felicitate gessit*, etiam illud memorabile est, quod Slavis intulit. Causam huius belli idem scriptor aequalis (147) hanc adfert, quod Wilzi, inter reliquos Slavos feritate et rapacitate sua eminentes (148), *Abodritos, qui cum Francis olim foederati fuerunt*, assidua incursione lacebabant, nec iussionibus coerceri poterant. Odium vero et inimicitias Wilzorum inde in se concitaverant Abodriti, quod contra Saxones, quibus ad fidem Christianam convertendis tantum impendit studium totque episcopatus condidit Carolus (149), Francis auxilium tulissent (150). Sed strenuus hic eiusdem propagator, illos, ut scribit porro EGINHARDVS,

DVS, una tantum et quam per se gesserat, expeditione ita contudit ac domuit, ut ulterius imperata facere minime reuendendum iudicarent. Immo, quod BESSELIVS EX ADELMI *Annalibus Francorum* (151) ad annum 789 adnotavit, Wilzan, inter ceteros Wilzorum Regulos (152) et nobilitate generis et auctoritate senectutis praecipuus non solum Carolo se subiecit, sed etiam cum ipso contra Saxones armis se sociavit (153). Non minus sedulam in propagando inter Slavicas etiam gentes cultu divino puriori fuisse et Caroli filium atque successorem Ludovicum Pium et reliquos Reges ex stirpe Carolingica, testantur ea, quae HELMOLDVS (154) et ex eo recentiores scriptores hac de re memoriae mandarunt, inter quos speciatim etiam res et Caroli M. et successorum gestas a versus Slavo-Bohemos et Moravos, Sorabos imprimis et Lufatos, praecurrentibus scriptoribus rerum Lufaticarum, a GVIL. GODFR. HOFFMANNO collectis, saepe laudatus de IORDAN fufus est persecutus (155).

B 5

§. IX.

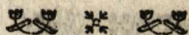
§. IX.

Post Carolingorum tempora saepius Slavi, ad cultum idolorum relapsi suorum (156), Regibus Germaniae e stirpe inprimis Saxonica multum negotii faceffiverunt. Quare iam Henricus Auceps, qui primus in gentem suam dignitatem regiam per diuturna tempora in ea permanentem, et ob filii bene-merita cum imperatoria perpetuo et indivulso inter Imperium Rom. et regnum Germaniae nexu connexam (157) transtulit, ad illos compescendos omnem lapidem movit, pluresque hinc comites limitum constituit, e Marchiis vero s. praefecturis limitaneis, quorum itidem conditor vulgo habetur, Slesvicensem (158) Danis et Slavis borealibus (159), Brandenburgicam contra, Misnensem (160) et Lufaticam orientalibus potissimum opposuit. Nolo hic controversiam resuscitare, quae inter viros doctos de marca Slesvicensi agitata fuit (161), nec liti me interponere, quam super Marchiis Marchionibusque ultimo loco memoratis **LVD EWIGIO**, pro praerogativis Branden-
burgi-

burgici pugnanti! (162), olim movit GRIBNERVS (163), Misniae et Lusatiae iura aequalia urgens. Id solum notasse sufficit, Geronem, qui vir magnus et potens audit WITICHINDO, passim comes Saxonicus adpellatur (164), plurimumque gratia valuit et apud Henricum Aucupem et apud filium eius Ottonem M. Marchiam Brandenburgicam, cui prima initia Soltwedelensis dedit (165), post mortem Sigfriedi Marchionis, e comitibus de Ringelheim, cui affini suo eam Henricus Auceps concedidisse fertur (166), unacum Lusatia, cuius limites adversus Slavos iam ante (167) tuebatur, dono ab Ottone M. acceptam (168) tenuisse, post illius autem obitum huius Marchiae, si non utile, saltem directum dominium (169) ad Hermannum Billingum pervenisse.

§. X.

Scilicet, ut nunc merita Herman-
ni nostri Slavica propius cognoscamus
atque penitus perspiciamus, repeten-
da non solum huc sunt, quae de ipsius
Otto-

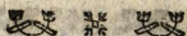

Ottonis M. adversus Slavos Bohemos expeditione alibi diximus (170), quippe in qua ipsum Imperator strenuum assiduumque militiae suae comitem habuit atque in locum debellari ab illis Aesci s. Esiconis, belli ducem fecit, sed etiam praecipue hic commemorandum est, quid rei ipsi fuerit cum Slavibus septentrionalibus, qui Saxoniam continuo infestarunt (171).

§. XI.

Multos autem, imperante Ottone M. Saxones hostes habuisse, nimirum Slavos ab oriente, Francos a meridie, Lotharios ab Occidente, ab Aquilone Danos itemque Slavos, proptereaque barbaros longum traxisse certamen, WITTICHINDVS Monachus testatur (172). Rebellarunt enim, ut idem refert, eo tempore *Abodriti caesoque Saxonum exercitu ducem ipsum, nomine Haicam extinxerunt.* Horum autem exercitus sub ipso Regis ductu eos laesit et in multis afflixit, et in ultimam pene calamitatem perduxit. Illi vero, prouti erant homines duri, et laboris patien-

patientes, nihilominus bellum prae pace elegerant, omnem miseriam carae libertati postponentes. Inter varias circa historiatarum monumenta ex WITTECHINDO excerpta LORDANI (173) observationes illa hic silentio praetermitti nequit, qua Slavorum arma in Saxones excusat. Quemadmodum enim, inquit, Saxones in oris maritimis et inferiore Germania olim sedentes, paulatim mediam Germaniam Suevorum et Thuringorum tunc patriam, iure gentium occupaverant, seseque Francorum imperio, licet iam tributo nexi, per tria ferme secula subducere nitebantur; ita et pari iure Slavi in reliquas sedes Germaniae, eodem cum Saxonibus tempore, ad ipsos Saxones usque immigraverant et nunc, dum culmen imperii in Saxones transivisset, quamlibet opportunam occasionem prehensabant, qua iugum amoliri et cara libertate, cui omnem miseriam posthabebant, frui liceret. Deinde mutuas bellorum utrinque gestorum causas examinans titulum belli Saxonum in Slavos, ex WITTECHINDI sententia, in aviditate gloriae atque magni
lati-

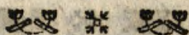

latique imperii, titulum repugnationis, Slavorum autem in libertate et ultimae servitutis devitatione ponit, atque, quis iustior ex his arma induerit, subdubitat, nisi Saxonum parti pia simul intentio ampliandi Christianitatem accessisset. Vnde ipsi quoque non mirum videtur, Slavos tum boreales, tum orientales, id est, Bohemos aliosque vicinos, ferro saepius, primum contra Francorum iugum, ipsorum Saxonum, illis in seculum nonum usque resistentium exemplo, dein vero in Saxones rerum potitos, decertasse. Causam Slavorum, male saepius a Saxonibus habitorum, etiam agunt alii, hosque ipsos rebellionem illorum ansam dedisse, contendunt (174).

§. XII.

Fuit quidam autem, ut porro WITTECHINDVS (175) commemorat, *Sclavus a Rege Henrico relictus (i. e. a patre Ottonis, Henrico, quondam in bello captus et hucusque servatus)* qui iure gentis paterna successione dominus esset eorum, qui dicuntur Heveldi, dictus Tugumir. Hic pecunia multa captus,

tus, et maiori promissione persuasus, professus est, se prodere regionem. Unde occulte elapsus venit in urbem, quae dicitur Brennsburg, a populo agnitus et ut dominus susceptus in brevi, quae promisit, implevit. Nam nepotem suum, qui ex omnibus principibus gentis supererat, ad se invitans dolo captum interfecit, urbemque cum regione ditioni regis tradidit. Quo facto omnes barbarae nationes usque in Oderam fluvium simili modo tributis regalibus se subiugarunt. Quo ipso Regis Heveldorum Slavorum, Tugumiri, exemplo confirmantur ea, quae supra (176) de iure principum Slavicorum hereditario levi brachio tetigimus. Ceterum aequum utrique parti WITTICHINDVM colaudat IORDANVS (177), veluti proditorem Tugumiri tacite carpentem, quamquam gens eius iam armis antea domita et fide victoribus adstricta fuisset. Dum autem, Saxones nunc primum ad fluvium Oderam usque imperium suum extendisse, addit idem, egregie fallitur; quoniam iam Henricus Auceps, de bellato Mislavo, Rege Abodritorum, deva-

devastatione Nordalbingiae et combustione Hamburgi famosa, terras Brandenburgicas occupaverat Marchionatumque Brandenburgensem, uti dictum est (178), condiderat (179).

§. XIII.

Mislavi filius et successor, Billingus l. nonnullis etiam Mistevoy dictus, habebat quidem ab initio, cur et Henricum Aucupem et Ottonem M. magnopere vereretur. Quare etiam hunc plurimum Episcopatum in terris Slavicis conditorem non tantum haud impedivit, quo minus episcopatum Aldenburgensem in Wagria ad abducendos ab idolorum cultu Slavos anno 950. conderet, Archiepiscopo Bremensi subiectum, sed etiam semetipse, amore, ut aiunt, secundae suae uxoris Hadicae s. Hodicae sororis novi Episcopi Aldenburg. Wagonis, Sacris Christianorum, quae tamen postea simul cum uxore repudiavit, addixit et urbem Mecklenburgum (180), ubi sedem fixerat suam, pacis tempore mirum in modum amplificavit (181). Posteaquam

quam vero tantum apud gentem suam
 auctoritatis nactus esset, ut non solum
 Obotriti ipsum pro domino suo, vulgo
Korol s. Kiral, sed etiam deinde omnes
 stirpes Slavicae a Vistula inde usque ad
 Albim pro rege suo vel magno duce a-
 gnoscerent; cum Saxonibus, Ottone M.
 per vices absente resque Italicas expe-
 diente, plura bella cruenta gessit, vi-
 amque adeo Hermanno Billungo, tum
 Vicario Saxoniae, ad dignitatem ducis
 aperuit (182), quam hic meritis suis potis-
 simum Slavicis consecutus est. Quam-
 vis enim, quae paulo ante (183) de cla-
 de a Billungo, Rege Obotritorum, Saxo-
 nibus illata deque caeso ipsorum duce
 Haica diximus, ad bellum, quod ipse Ot-
 to M. anno circiter 960 (184) et sic ante
 secundum suum in Italiam iter, anno de-
 mum 961 susceptum (185), gessit, per-
 tineant; nullum tamen est dubium,
 quin, ut erat ingenii ac gentis suae fe-
 rocia et ad belligerandum proclivitas,
 durante etiam absentia Imperatoris cum
 Billungo bellum continuerit, qui ipsum,
 etsi non penitus devicerit (186), saltem
 tamen, quoad vixit, in officio conti-
 nuit.

nuit. Confirmat me in hac sententia WITTICHINDVS, haec narrans (187): Erant duo Subreguli (188), Herimanno duci inimicitiae a patribus vicariae relictī. Alter vocabatur Selibur, alter Mislav. Selibur praeerat Wauris s. Wagris, Mislav Abodritis. Dum invicem, quam se accusant, victus tandem ratione Selibur condemnatus est quindecim talentis argenti a Duce. — Dux Slavum austerius alloquens, de perfidia et nequam eius actibus arguit, hoc ab eo quoque responsi accepit: Quid me, inquit, de perfidia arguis? Eos quos nec tu, nec dominus tuus Imperator vincere potuistis, in ea perfidia inermes assistunt. Ad haec dux conticuit, cum suae ditionis regione privans, filio illius, quem antea obsidem acceperat, omni ipsius potestate tradita. Ex quo loco praeter alia, ex HELMOLDO adducta, laudatus SERVBE (189) arguit, iam tum gentes hasce Slavicās ducibus Saxoniae quodammodo et iure quidem victoriae ac nexu clientelari subiectas fuisse, id quod contra BEEHRIVM (190) aequae, ac adversus BVCHOLZIVM (191) notan-

randum est (192). Post haec tempora vero an. 983 novum bellum contra Dietericum Marchionem Brandenb. et Giesebertum Archiepiscopum Magdeburg. molitus triginta millia militum (193) in praelio prope Brandenburgum commisso, amisit. Neque deinde posteros Hermanni quietos esse sivit, quin potius Bennoni si Bernhardo imprimis multum negotii dedit. Ob tot res gestas Magni nomen accepit, et cum ante eum nec successionis, nec Genealogiae Regum Obotritorum certa indubitaque series tradi queat, sed omnia, quae scriptores Genealogici de antiquioribus temporibus commemorant, meris nitantur coniecturis et partim, quod ad Anthurium (194), primum illorum vulgo creditum Regem attinet, fabulam sapiant, laudandus est cum ADAMO BREMENSIS HELMOLDVS, quod ab hoc Billingo demum historiam suam ordiuntur, quem etiam unice cum STIBERO (195) pro communi stipite omnium et veterum et recentiorum Regum Obotritorum BEEHRIVS (196) et cum

hoc **BVCHOLZIVS** (197) agnoscit. Superavit ille quidem anno demum 989. mortuus (198) vita Billingum nostrum iam anno **DCCCCLXXIII.** fati functum, sed tam fortem semper limitum Saxoniorum invenit defensorem, ut nihil contra eum efficere poruerit. Sive igitur Slavicum Hermannum dixeris a laude et gloria rerum alias praeclare gestarum, sive quod crebros Slavorum insultus fortiter sustinuit et repressit, non immerito id nominis ferret: Facile vero sic quilibet Billingum gente Slavicum ac Billingum virtute talem a se invicem discernet (199).

§. XIV.

Quae de veteribus simultatibus et inimicitiis inter principes Slavos et duces Saxoniae ortis atque ad posteros propagatis ex scriptoribus antiquis hic commemoravi, repugnare quidem videntur iis, quae saepe laudatus **FRANCKIVS** (200) de Waris s. potius secundum **BANGERTVM** (201), amplissimum simul Wagriae tractum describentem (202), et **BEEHRIVM** (203) Wagiris

giris, contra Hermannum Billingum ab ipfius ex fratre nepote, Wichmanno iuniore, ex vindicta ob lites domesticas (204) excitatis, in medium affert, fed revera non repugnant. Novos enim huius adverfus patrum molimina inimicitis, quae Slavis cum Saxonibus intercessere, fomites addiderunt et commoda ulciscendi tempora, quae avidè ab inimicis arripi solent, prae-buerunt, ipsi tamen ultionis auctori, exulatum ire coacto et novas passim res molienti, exitiosa (205).

§. XV.

Neque, uti iam dictum, post obitum Hermanni cessarunt inimicitiae Slavorum, sed potius filius eius Benno s. Bernhardus illos quoque hostes expertus est, qui tamen ipsos, utut inquietos et subinde perduelles, paene solus in officio continuit Saxonicasque ditiones ab eorum rapinis et caedibus tutas praestitit, siquidem Imperatores Otto II et III Italicis bellis distenti, quae in finibus Germaniae septentrionalibus gerebantur, parum poterant curare. De reli-

quis Slavorum Christiano nomini infensorum in Saxonicas terras incursionibus atque vexationibus, quarum tamen poenas dederunt Henrico Leoni, qui illos tandem penitus debellavit atque subegit, deque insecutis illorum, hoc proscripito, novis motibus ac defectione eiusque causis, non est (206) quod hic exponam, Hermannum Slavicum aliquantum delineasse contentus.

§. XVI.

Quam honorificum vero et gloriosum id nominis ipsi etiam post fata, quibus iam dudum, ut paulo ante vidimus, functus est, fuerit et ad hunc usque diem esse debeat, non rectius intelligemus, quam si ad gentem Slavorum eiusque virtutem ac gloriam bellicam animum reflectamus. Quam enim longè illa lateque sese diffuderit et in quot diversos populos abierit, quae domicilia eorum quisque habuerit, migrandoque reliquerit, quas novas sedes quaesierit, quae bella hinc gesserit victoriasque reportaverit, vel praelia amiserit, partim ex supra dictis iam satis adparet, partim aliunde constat.

§. XVII.

§. XVII.

Hic vero eorum migrationes et expeditiones bellicas propius adhuc in-
tueri atque repetere haud abs re fue-
rit. Non attinet cum LOMONOSSO-
VIO (207) ad antiquissima eademque
obscuriora et fabularum plena tempora
Troianorum, Amazonum, Scytharum
et sic porro, regredi, quanquam facile
ipsi concedi queat, primas suas sedes
Slavos in Asia habuisse et inde in Euro-
paeas regiones transiisse. Neque hic
disquirere opus est, quo tempore Il-
lyricum inhabitaverint, utrum ineunte
demum seculo VI. ex plagis Septentrio-
nis venientes Danubium traiecerint at-
que in Dalmatia sedes fixerint suas, an
iam antea ibidem fixas habuerint ac so-
lummodo metu incrementis Romano-
rum et vix credibili pondere ingravesc-
centis potentiae traiecto Danubio ad Se-
ptentrionales regiones confugerint, po-
stea vero evanescente isto metu ad pristi-
na domicilia fuerint reversi. Quod ulti-
mum testimonio potissimum antiquissimi
Ruthenorum Historici atque Chrono-
graphi NESTORIS, perperam Theodo-

sui Abbatis nomine, ut pluribus Excell.
SCHLOEZERVS (208), ostendit, a
 multis insigniti, inde modo laudatus
LOMONOSSOVIVS, sed forte ipso hoc
 auctore suo confidentius probatum iuit,
 quod asseveraverit, iam tempore Pauli
 Apostoli, sicut tempore S. Andreae in
 Ruffia, Slavos in Illyrico habitasse.
 Nec magis immorabor disquisitioni,
 Scriptoribus Historiae Rufficae unice
 relinquendae, a quibusnam praecipue
 Slavorum populis Ruffi ortum ceperint,
 quorum imperium non minus, ac reg-
 num Poloniae, Bohemiae aliaque, Slavi-
 cae originis esse censetur.

§. XVIII.

De Slavorum rebus solum bellicis
 deque eorum modo belligerandi ac
 praeliandi generatim aliquid adden-
 dum duco iis ex temporibus, quibus
 per bella cum Romanis et Graecis sub
 Imperatore Iustiniano gesta inclaruerunt.
 Haec vero **PROCOPIVS** (209), Scri-
 ptor aequalis, ubi ad Chilbudium im-
 postorem digreditur, de Slavis et Antis,
 interprete **CLAUDIO MALTRETO**,
 re-

refert: Hi populi, Slaveni inquam et Antae, non uni parent viro; sed ab antiquo in populari imperio vitam agunt: ac propterea utilitates et damna apud ipsos in commune vocari solent. Aliarum etiam rerum fere omnium ratio ab utrisque Barbaris servatur eadem, fuitque olim constituta. Vnum enim Deum, fulguris effectorem, dominum huius universitatis solum agnoscunt, eique boves et cuiusque generis hostias immolant. Fatum minime norunt, nedum illi in mortales aliquam vim attribuunt: at cum sibi vel morbo correptis, vel praelium ineuntibus, iam mortem admotam vident, Deo rovent, si evaserint, continuo victimam pro salvo capite mactaturos: elapsi periculo, quod promisere, sacrificant, eaque hostia vitam sibi redemptam credunt. Praeterea fluvios colunt, et Nymphas, et alia quaedam Numina: quibus omnibus operantur, et inter sacrificia coniecturas faciunt divinationum. In tuguriis habitant vilibus et rare sparsis, atque habitationis locum subinde mutant. Cum pugnam invadunt, multi pedibus tendunt in hostem, scutula spiculaque

que gestantes manibus. Loricam non induunt: quidam nec subuculam habent, nec pallium: sed cum femoralibus tantum, ad virilia usque aptis, hosti se offerunt ad certamen. Vna est utrisque lingua admodum barbara, nec forma corporis inter se differunt. Sunt enim proceri omnes ac robustissimi. Colorem nec summe candidum habet cutis, nec flavum coma: neque is plane in nigrum deficit: at subrufus est, et quidem omnibus. Vitam aequae, ut Massagetae, victu arido incultoque tolerant, toti, sicut illi, sordibus et illuvie semper obsiti. Ingenium ipsis nec malignum, nec fraudulentum, et cum simplicitate mores Hunnicos in multis retinent. Nomen etiam quondam Slavenis Antisque unum erat: utrosque enim appellavit Sporos antiquitas, ob id, opinor, quia σποράδιον, hoc est, sparsim et rare positis tabernaculis regionem obtinent: quo fit, ut magnum occupent spatium. Et vero ulterioris ripae Istri partem maximam habent.

Deinde C. XXXVIII. victoriam a Romanis reportatam ita describit:

Sub

Sub idem tempus Slavenorum exercitus, ex tribus solum conflatu viro-
rum millibus, nemine prohibente, Istrum
fluvium traiecit, ac nullo negotio subin-
de transmissio Hebro flumine, bifariam
discessit. Constabat pars altera mille oc-
tingentis; altera reliquis. Utrosque,
quamvis invicem, ut dictum est, separatos
aggressi in Illyrico Thraciæque exercitus
Romani Duces, præter opinionem victi
sunt ac partim ibi ceciderunt, partim e-
vaserunt, incomposite fugientes. Post-
quam ab utroque Barbarico exercitu,
quamvis numero longe inferiore, Romani
Duces omnes ita fusi fugatique sunt;
dum Asbade pars hostium altera manum
conseruit. Erat hic vir Iustiniani Au-
gusti stipator, Candidatis, quos appel-
lant, adscriptus, et equitibus præerat,
veteribus stationariis Tzuruli Thraciæ
castelli numero animoque pollentibus.
His quoque Slaveni disiectis, quam plu-
rimos turpissime fugientes interfecerunt,
captumque Asbadem tum quidem vivum
servarunt; sed postea coniectum in flam-
mas, combusserunt, defectis prius loris
ex dorsi illius pelle. His peractis,
Thra-

Thraciam omnem atque Illyricum impune vastarunt, ac multa utrique castella obsidione ceperunt, qui antea nec muros oppugnare, neque in campum descendere audebant. Enimvero ne tentaverant quidem unquam hi Barbari incursionem facere in Romanum Imperium. Immo vero ante illud tempus, quod supra dixi, nunquam cum exercitu fluvium Istrum videntur traiecisse. Qui Ashadem vicerant, ad mare usque continenter omnia populati, urbem maritimam, quamvis militari praesidio munitam, expugnarunt. Toperus dicitur, urbiumque maritimarum Thraciae prima est, ac Byzantio dierum iter duodecim distat. Sic autem eam ceperunt. Cum eorum pars maxima sub moenibus in locis confragosis delitisset, exigua manus ad portam, quae Solem orientem spectat, Romanos, qui stabant ad pinnas, lacessere coepit. Rati milites, quicumque hic agitabant praesidium, haud plures esse, quam qui coram aderant, captis ex templo armis, in eos cuncti erumpunt. Mox Barbari retro cedere, aggressoribus speciem praebentes fugientium metu.

Ro-

Romanis a muro procul insequendo pro-
vectis, illi ex insidiis consurgunt et inse-
quentibus imminentes a tergo, reditum
in urbem praeccludunt. Tum ora ver-
tentes, qui fugere videbantur, Roma-
nos intercipiunt. His ad interneccionem
caesis, admovent se moenibus Barbari.
Iam a militibus imparati cives, gravi-
ter aestuare. Nihilominus pro re nata
arcebant impetum: ac principio quidem
serventissimo oleo et pice oppugnatores
rigabant; cumque omnis aetas lapides ia-
ceret, nihil propius factum est, quam ut
discrimen averterent. Post tandem Bar-
bari ingenti telorum vi illos e pinnis de-
iecerunt, et scalis ad muros applicitis,
urbem expugnaverunt. Nec mora: vi-
ris omnibus ad XV. M. contrucidatis,
penitusque direptis opibus, pueros ac fe-
minas servituti addicunt; cum ad eam
diem nulli aetati pepercissent: verum et
ipsi, et qui in altero erant exercitu, ex
quo in fines Romanorum irruperant, ob-
vios quosque sine ullo aetatis discrimine
de medio sustulissent: ita ut in Illyrico
Thraciaque insepultis cadaveribus solum
longe ac late constratum esset. Obvios
autem

autem non ense, non basta, non alio quoquam usitato necis genere conficiebant, sed depactis valide in terram sudibus praeacutis miserorum sedes multa vi impingebant, et infixas inter nates palorum cuspides ad usque viscera, illis vitam extorquebant. Praeterea defossis humi lignis quatuor crassioribus alligabant hi Barbari eorum, quos ceperant, manus ac pedes: deinde capita fustibus assidue tundendo, veluti canes, aut serpentes, aliudve ferae genus mactabant. Alios cum bobus et ovibus, quos in patriam abducere non poterant, in tuguria compactos, immisericorditer cremabant. Ita Slaveni illos, quos incidabant, necare erant soliti. Iam uterque eorum exercitus, quasi nimio sanguine ebrius ac satur esset, quos in posterum caperet, illorum parti donare vitam statuit. Quo factum est, ut domum omnes reversi sint, cum captivorum innumeris myriadibus.

Porro Slavorum irruptionem, Romanam cladem ac deinde victoriam inter alia c. XL. his enarrat verbis:

Sar-

Sardicae, quae Illyrici urbs est, collectum exercitum instruebat Germanus, et omnia ad validissimum belli apparatus expediebat; cum Sclavenorum catervae, quantae nunquam ante prodierant, ad Imperii Romani fines progressae, traiecto Istro flumine, Naïsum venerunt. Eorum pauci abiunxerunt se ab exercitu; cumque ita vicinos agros pererrarent, ut singuli separati discurrerent, in Romanorum quorundam manus inciderunt: a quibus vincti, interrogatique, cuius rei causa et quid tandem acturus hic Sclavenorum exercitus Istrum fluvium transmississet? asseverarunt, eo se venire consilio, ut Thessalonicam urbemque illi circumiectas obsidione caperent. Cuius rei nuntio valde commotus Imperator statim Germano scribit, ut in praesens omissa in Italiam profectio, Thessalonicae ceterisque urbibus suppetias ferre; ac totis viribus impetum Sclavenorum repellere maturet. Dum in his Germanus haesitat, Sclaveni, ex captivis comperto Germani Sardicam adventu trepidant. Erat enim apud hos Barbaros Germani nomen ex hoc admodum celebre. Quo tem-

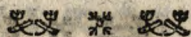

tempore Iustinianus, Germani patruus
 Imperium obtinuit, Antae Sclavenorum
 accolae, transito Istro, in Romanorum
 fines cum magno exercitu irruperunt.
 Germanus, ab Imperatore creatus Ma-
 gister militum totius Thraciae, inito
 cum hostium copiis praelio, vi illas pro-
 fligavit, et fere ad interneccionem cecidit:
 quo facto Germanus cum apud omnes cla-
 rissimus evasit, tum vero maxime apud
 hos Barbaros. Itaque Sclaveni, ipsum,
 ut a me dictum est, veriti, ac simul rati,
 florentissimo exercitu succinctum esse, ut-
 pote qui adversus Totilam et Gothos ab
 Imp. mitteretur; coeptum Tessalonicam
 versus iter statim abrumpunt, neque ausi
 amplius in campos degredi, omnibus Illy-
 rici montibus superatis, in Dalmatiam
 intrant. Securus iam ab illis Germa-
 nus, copiis edicit omnibus; ut vasa col-
 ligant, tanquam inde biduo post in Itali-
 am profecturus. At infeliciter contigit,
 ut morbo correptus, repente vita dece-
 deret. — Hinc dolens graviter Impe-
 rator Ioanni, Vitaliani ex fratre nepoti
 Germanique genero mandavit, ut cum
 altero Germani filio Iustiniano exercitum
 in

in Italiam duceret. Illi Dalmatiam petierunt, ea mente ut hyemem Salonis exigerent, cum id anni tempestas non videretur ipsis permittere, ut sinum circumueundo in Italiam pervenirent, nec transmittere possent, a navibus imparati. Liberiori vero, nondum compertum habens, mutasse Imperatorem, quod de classis praefectura constituerat, Syracusas ab hostibus obsessas appulit, et Barbarorum, qui illic erant, perrupta custodia, portum tenuit, urbemque universa cum classe ingressus est. — At Sclaveni, tum qui prius in oras Imperatori subditas se intulerant, quemadmodum proxime commemoravi, tum qui paulo post, traiecto amne Istro, illis se permisuerant, impunissime Romanum Imperium incurserunt. Nec deerant, qui suspicarentur, hos barbaros multa pecunia pellectos immisosque a Totila in Romanos fuisse, ut ab illis districtus Imperator bellum Gothicum bene administrare non posset. Sintne Totilae gratificati Sclaveni, an eo venerint non vocati, dicere nequeo. Divisis tripartito copiis, toti Europae damna gravissima intulerunt hi

D

Bar-

Barbari, non cursim populabundi; sed perinde, ac si essent in suis finibus, sine ullo hostium metu hibernantes. In eos postmodum Imperator egregium destinavit exercitum: cuius cum alii Duces erant, tum Constantianus, Aratius, Nazares, Iustinus, alter Germani filius, et Ioannes cognomine Heluo. Porro Scholasticum praefecit omnibus, unum e numero Eunuchorum Palatii. Barbarorum partem offendit hic exercitus ad Adrianopolin, urbem Thraciae mediterraneam, ac dierum iter quinque Byzantio distitam. Iam Barbari progredi non poterant. Etenim captivorum ac pecudum innumerabilem vim cum opibus cuiusquemodi abducebant. Quare eo loci haerentes ad pugnam ita se expediebant, nihil ut hosti suboleret. Ac Sclaveni quidem in monte, qui illic eminent, Romani vero in planitie castra metati sunt. Diu sederant, cum victi impatientia milites, de Ducibus cum indignatione coepere queri, quod dum ipsi, utpote Romani Duces, cibariis omnibus abundarent, milites despicerentur victus inopia pressos, nec manum cum hostibus conferre vellent.

vellent. His querelis adacti Duces cum hoste conflagunt. Fervet praelium: videmur victis Romanis, milites multi, iique fortissimi ibi cadunt: Duces, ab hostibus tantum non capti, vixque elapsi cum reliquis, evadunt, quo cuique licet. Constantiani vexillum cepere Barbari, ac spreto Romanorum exercitu ulterius progressi, Asticam, quam appellant, regionem vastarunt, iam diu intactam: quam ob rem praedam ibi copiosissimam invenerunt. Late facta populatione, pervenerunt ad muros longos, qui Byzantio diei itinere paulo amplius distant. Aliquanto post Romanus exercitus hos sequutus Barbaros, partemque eorum nactus, repentino ipsos fuderunt impetu, ac caesis plurimis, captivorum Rom. ingentem receperunt numerum, et inventum Constantiani vexillum retulerunt: reliqui Barbari cum reliqua praeda domum reversi sunt.

Quid etiam auxiliū praestiterint Longobardorum principi, Ildisgo, ex sequentibus capituli XXXV. verbis apparet: Hoc cogebantur Byzantii, cum

Ildisgus natione Longobardus ad Gepae-
 des se recepit, ob eiusmodi caussam.
 Quo tempore Longobardis Vaces impera-
 bat, nepotem habebat, nomine Risiul-
 fum, quem lex ad regnum vocabat,
 postquam ex vita Vaces migrasset. Va-
 ces autem id provide curans, ut filio suo
 principatum relinqueret, Risiulfum falsi
 criminis reum actum, exilio multavit.
 Statim ille ex patria ad Varnos cum
 paucis profugit, relictis ibi duobus filiis.
 Hos Barbaros pecunia Vaces ad Risiulfi
 caedem perpellit. Filiorum Risiulfi alter
 morbo extinguitur; alter, cui nomen Il-
 disgus, ad Sclavenos evadit. Haud
 multo post morbo obiit Vaces, ac Longo-
 bardorum principatus Valdalo obvenit,
 Vacis filio: cui admodum puero tutor
 adhibitus Auduinus regnum administra-
 bat. Hinc multa auctus potentia, bre-
 vi ipse regnum obtinuit, cum puerum re-
 pente morbus oppressisset. Nato demum,
 ut dixi, bello Gepaedes inter ac Longo-
 bardos, protinus Ildisgus cum Longo-
 bardis, qui se ipsi adiunxerant, ac nu-
 merosa Sclavenorum manu ad Gepaedes
 se contulit. Ac sperabant Gepaedes fo-
 re

re, ut illum in regnum inducerent. Iam vero facta cum Longobardis pace, ex templo Audinus a Gepaedibus, tanquam amicis, Ildisgum repetiit. Hi tradere nolentes hominem, hortati sunt, ut inde, quocunque vellet, evaderet. Nulla is interposita mora cum suis ac nonnullis Gepaedibus voluntariis sese ad Sclavenos retulit. Hinc profectus, Totilam Gothosque adire instituit; armatorum non minus sex millia secum habens. Agrum ingressus Venetum cum obvia Romanorum manu, quam Lazarus ducebat, conflixit eaque in fugam acta, multos occidit. Nec tamen se admiscuit Gothis; sed iterum transito Istro flumine, ad Sclavenos concessit.

§. XIX.

De Wilzis speciatim, Heveldis f. Hevellanis (210); Obotritis (211) et quibuscunque aliis Slavicae gentis populis, f. borealibus f. orientalibus, quibuscum Hermanno nostro contendendum depugnandumque fuit, quamvis hi quoque communi olim barbarorum nomine comprehensi fuerint, eadem

(418)

D 3

forti-

fortitudo est praedicanda (212). Neque enim illos, alia fere ex causa, quam virtutis acuendae, pigritiae atque inertiae minuendae et gloriae sibi comparandae gratia, probabile est, armis alios impetivisse. Nec magis apud illos, quam apud veteres Germanos, infame, quin potius pulchrum et gloriosum habitum esse, constat, latrocinia exercere, per quae etiam mera CLVVERIVS (213) ipsa Assyriorum, Medorum, Persarum, Graecorum et Romanorum in gentes bello subactas imperia occupata esse, haud absque omni ratione scribit, ad auctores provocans, apud quos ipse Alexander M. populusque Rom. latrones audiunt.

§. XX.

Quamvis vero dudum exoleverit nomen Slavorum; tantum tamen abest, ut eorum memoria plane sit extincta, ut praeter Slavos in Sclavonia, et Wendos passim in provinciis Germaniae adhuc superstites, ipsi Reges et Principes neutiquam sibi dedecori ducant reliquis titulis suis etiam titulum

(214)

(214) vel a Vandalis, vel a Venedis, Slavorum, quorum regem adhuc Waldemari in regno Daniae Successor, Abel, se scripsit (215), assumptum interferere (216), quinimo tales titulos sollicitate continuant vel in memoriam horum populorum pristinam, vel ad iura in provincias ab illis olim possessas conservanda (217), quae tamen hic examinare non est nostri instituti. Cedat ergo sempiterno honori cognomen Slavici Hermanno Billingo (218).

PROBATIONES ADNO-
TATIONES ET EXCURSUS
AD
HERMANNVM SLAVICVM.

(1) Notissimum est, Romanis olim valde usitatum fuisse, principibus suis, ambitiosis praesertim, agnomina tribuere a gentibus vel plane devictis, vel bello saltem laceffit, quod assentandi studium prodit. Eundem morem antiquum servavit etiam IUSTINIANVS in *prooemio Institutionum suarum*, ad quod, praeter SCHWARZII *Schol. philolog.* & LVDEWIGIVM in *vita Iustiniani*, conferri etiam possunt KNORRII *observationes*. Ibi enim Imperator varia nomina non solum a gentibus, quas vicit & subiugavit, sed etiam ab iis, quas bello solum vel adgressus est, vel repulit, assumpta usurpavit. Cur vero se Anticum nominaverit, nesciunt fere interpretes, tantum non omnes. Quare, loco huius nominis adscititii *Ponticum* legendum esse, monuit SPANHEMIVS *de usu & praestantia numismat.* diff. XII. §. 14. cui calculum suum adiecit HEINECCIUS in *notis ad VINNII Comment.* h. l. & quidem ea ex ratione, quod IUSTINIANVS Lazos, a quibus Clariss. LENGNICH in *diff. de Polonorum maioribus*, Polonos deducit, aliosque populos ad Pontum Euxinum subegisset, vnde

vnde & alibi in Nou. 43. Lazici nomine insignitus legitur. Quodsi vero Antarum nomen illorum Venedorum proprium & distinctiuum fuit, qui ad Pontum Euxinum sederunt, vt testatur IORNANDES de Rebus Get. c. 5. in GROTTII *Hist. Goth. Vandal. & Longob.* p. 615. & obseruat de IORDAN de Orig. Slav. cap. X. §. 6. p. 34. nihil obstat, quo minus triumphali titulo IUSTINIANVS etiam *Anticus* adpelletur. Quamobrem & SPANHEMIVM & HEINECEIVM erroris hic postulat ERNEST. IOACH. de WESTPHALEN *Monum. inedit.* T. I. p. 199. in not. ad NICOL. MARESCHALCI THVRII *Annal. Herul.* L. I. c. 12. vbi hic, IUSTINIANVM imperii sui anno IV. Childibum vel potius Chilbudium ducem constituisse, scribit, ad reprimendos Sclauos. Cur vero HERMANNVS noster aequo iure Slaucus vocari queat, ex tota eiusdem delineatione adparebit.

(2) Fuerunt etiam, qui nomen *Slav* pro nomine proprio loci acciperent, vt SAGITTARIVS in *Antiq. Thur.* p. 206. WEINRICH in *Henneb. Numism.* p. 70. & alii seducti loco, in SCHANNATI *Corp. Trad. Fuldens.* no. 105. occurrente, *vbi tertiae partis in Slavis* fit mentio. Ast non locum, sed Slauos tractum illum, de quo quaeritur, incolentes, hic intelligi, recte monet vir summe Ven. ac de Geographia patria bene meritus, IOH. WERNH. KRAVSS, Superintendentens Eisfeldensis, qui in *Spicilegio suo Geographico* inedito quidem, sed amica manu

D §

mecum

mecum communicato pagisque ibidem enumeratis, Slauos in Germania dispersos, in Franconia quoque sedes suas fixisse, obseruat, vti inter alia regio Slauorum iuxta ripam fluminis *Mein* apud SCHANNAT l. c. N. 357. & nomina eorum Maynwinden & Radenswindin produnt, quorum illi ad Moenum, hi ad Rednizium fluuium habitarunt, vtrique a Venedis s. Wendis ita dicti. Videtur nonnullis, absque tamen probabili coniectura, etiam ipsum proximum vicinum nobis coenobium Wendense a Venedis adpellationem suam traxisse. Alii eam malunt ad riuum Wende, qui pagum cognominem perluit, referre, aut cum MICH. HEINNECCIO in diss. *de Crodone Haraburgico* c. 2. §. 27. a LEZNERI & SPANGENBERGII narrationibus discedente, a Bonifacii fuga deriuare, quippe qui, narrante HEINNECCIO, *Hamilae ad Visurgim cum Bernbardo comite collocutus esse eumque ad Christianam fidem commouisse dicitur, quod in ditione Gottingensi Fortunae simulacrum excisurus in fugam sit coniectus atque inde pagus, ubi capellam condiderat, nomen Wende acceperit, eo quod ibi Bonifacius fugere sit compulsus, weil er sich da selbst hätte wenden müssen, vti hoc in parenthesis explicatur in der Zeit- und Geschichts-Beschreibung der Stadt Goettingen* L. III. c. 2. §. 1. p. 23. Verisimiliore vero ratione pagus Windhausen alique huiusmodi adpellationis in terris Luneburgicis a Venedis nomina sua possunt deriuare.

(3) AE-

(3) AENEAS SYLVIVS *Histor. Bohem.*
 c. 2. pr. GRANZIVS *Vandal.* L. I. c. 4. quam
 deriuationem a Slowo, id est, vocabulo, petitam
 improbat GELASIVS DOBNER a S. CA-
 THARINA in *Animaduers. ad Prodromum An-
 nal. Hayecianorum* not. b. ex ratione ibidem alla-
 ta, quod istud vocabulum non sit primogenium
 veteris dialecti Slauicae, verbum significans, sed
 vox Slowacy verisimillime a Germanis sibi inuen-
 ta esse videatur. Quam suam sententiam hoc ar-
 gumento corroborare studet: *Nam cum Boemis,
 Moranis Polonisque iam olim vsitatum fuerit ho-
 dieque sit, ut in contractibus emptionum venditio-
 numque ad rem confirmandam dexteram porri-
 gere, ac stipulata manu vel ad ipsos Germanos
 per interpretes agentes, instar complementi dicere
 soleant Slowo, quod Germanis est ein Wort
 ein Mann: Germani hanc vocem crebro audientes,
 populos hos Slauacos adpellare coepere, quemad-
 modum & iidem, vocabula Copack crebrius enun-
 ciari a Boemis audientes, eos per ludibrium Bõ-
 mische Copack vocare solent.*

(4) Quia secundum CICERONEM *Offic.*
 l. 23. 7. vel potius secundum Stoicam, ad quam
 ipse prouocat, allusionem, *fundamentum est iu-
 stitiae fides i. e. dictorum conuentorumque con-
 stantia & veritas — credamusque, quia fiat,
 quod dictum est, adpellatam fidem.*

(5) MARTINVS CROMERVS *Rer.*
Polon. L. I. c. 13. Quae tamen denominatio-
 nis ratio minime congruit mori Slauico, quo ex

Anna-

Annalibus, a PITHOEO editis, nullam fidei, nullam pactorum rationem habitam esse, refert SCHVRZFLEISCH *de Rebus Slav.* §. 4. not. aaa. Contra hanc autem accusationem, Venedos, Slavorum maiores, defendit BVCHOLZ im Versuch der Geschichte des Herzogthums Mecklenburg pag. 90. seq.

(6) STANISLAVS SARNIZIVS *Annal. Polon.* L. IV. p. 1017. lit. c. IOH. DVBRATIVS *Hist. Bohem.* L. I. p. 48. BALBINVS in *Misc. Hist. regn. Bohem.* Dec. I. L. 2. c. 23.

(7) MATTH. IOH. BEEHR *Rev. Mecklenburg.* L. I. c. 2. p. 20. Eandem fere sententiam tuetur modo laudatus DOBNERVS l. c. p. 48. his verbis: *Verisimillima autem eorum historicorum est Etymologia, qui Slauici nominis originem a Slava, quod gloriam & laudem significat, deriuant, vnde dicti Slavai, Slawy & Slawacy, quasi gloriosi, laudabiles, & celebres, quos vetustissimi Graeci scriptores iuxta ipsam patriam nominis significationem Enetos adpellarunt.*

(8) L. I. c. 1. & 2. Ex quo aliisque veterum locis laudes Slavorum collegit & recensuit B. SCHEID *diff. infra cit.* §. XIV. not. ddd.

(9) Conf. ABRAHAM. FRENCELII *Etymol. Vandal. & Slav. Megapol.* N. III. sub nominibus regum & principum apud ERNEST. IOACH. de WESTPHALEN *Monum. ined.* T. II. p. 2409.

(10) Vid. HEVELII *Silesiograph.* c. 1. §. 25. p. 81. & not. sub lit. a.

(11) L.

(11) l. c. Sect. I. §. 14. p. 43. & Sect. II. §. 2. p. 79.

(12) In *diff. Aboae 1759. habita de Holmogardia.* Hoc autem urbis nomine nullam aliam intelligi, quam Nouogardiam magnam in Russia Sec. V. a Slavis conditam, & Waraegis, sub quibus omnes populi septentrionales Gothicae originis comprehensi sunt, aliquamdiu tributariam, obseruat Ill. MULLERVS in *der Sammlung Russischer Geschichte* Vol. V. P. V. seq.

(13) *Cbron. rer. Polon.* p. 55.

(14) *In the History of Russia* c. 13.

(15) *De orig. Slaui.* c. 12. §. 7.

(16) Forte neutri a vero aberrant, si assumamus, linguam Slaucam Germanicae esse aemulam. Quod nouissime PEYSSONELLVS obseruauit, vbi systema Itali scriptoris de origine linguae Illyricae s. Sclauonicae, quod etiam profalso habet Excellentiss. SCHLOEZERVS in *Specimine Annal. Russ.* p. 65. seq. refutauit in *Diff. p. IX. sur l'origine de la langue Slavonne pretendue Illyrique*, quae praemissa est EIVSDEM *Observationibus Hist. & Geograph.* Conferri etiam hanc in rem possunt cit. ab eo EDVARD. BREDEWODVS in *Scrutinio linguar. & MAVRVS ORBINI* in opere, cui titulus: *Il regno delli Slavi* p. 203.

(17) In *hist. vet. regni populique Burgund.* §. II. not. a. Conf. MASCOVII *Geschichte der Teutschen* T. II. p. 141. CHRIST. IVNECKER in *der Anleit. zu der Geographie der mittlern Zeiten* P. II. c. 3. p. 171. seq. Sicut enim
inter

inter alios modos constituendae seruitutis iure gentium serui per captiuitatem bellicam fiunt L. 5. §. 1. ff. de stat. hom. ita hic mos apud Germanos pariter atque Romanos olim fuit receptus & adprobatus, cum utrobique illud HORATII L. I. Ep. 16. v. 16. seq. valuerit:

*Vendere quum possis captiuum, occidere noli:
Seruiet uiliter, sine pascat durus aretque;
Nauiget ac mediis byemet mercator in undis,
Annonae profit; portet frumenta penusque.*

Conf. POTGIESER de conditione & statu seruorum apud Germanos tam veteri, quam nouo. L. 1. c. 3. §. 57. seqq. B. IVST. HENNING. BOEHMER in Diss. de iure & statu hominum proprior, a seruis Germanicis, non Romanis deriuando & de usu huius doctrinae Sect. I. §. 12. seq. Add. THOMASIVS, HERTIVS aliique, qui de seruis & hominibus propriis eorumque operis tam determinatis, quam indeterminatis, ex instituto scripserunt. Hinc DOBNERVS l. c. p. 47. etiam recte quidem reiicit eorum sententiam, qui Slauos a Germanico vocabulo *Sklawen* aut *Sklaf* deducunt, quia non demum CAROLI M. temporibus Slaui dici coeperint *Sklawen*, sed iam dudum antea *Slaunum* nomen fuerit cognitum. Cur uero haec suaauia somnia, fabulas & satyras Germanorum adpeller, equidem non uideo. Nemo enim nostratium, quantum scio, somniauit, Slauos a Sclauis uel seruis nomen accepisse, in eo contra, quos in
hanc

hanc rem h. §. adduxi, secum habet consentientes, quod vox haec a proprio gentis nomine ad seruos & mancipia fuerit detorta. Nam, ut ipse scribit, *cum Francorum Regum potestate aucta Slavi, Sorbi, Obotriti, Dalemincii Luiticii-que ditionibus suis exuerentur, magnoque numero in seruitutem bellis redacti passim per fora mancipiorum more venundarentur, haec Slauro-rum infelicitas nomini nouo apud victores hostes-que Germanos locum dedit, ut mancipia per Synecdochen Saxonen compellare occiperent totius-que gentis nomen quibusque seruis & infelicibus personis accommodarent.*

(18) Id exemplis BOGISLAVI, Gottlob, MICISLAVI Kriegs-Lob, PRIMISLAVI Kunst-Ruhm, VITISLAVI Licht-Ruhm &c. illustrat vir in studio etymologico versatissimus & de historia horum populorum insigniter meritus, DAVID FRANCK im alt und neuen Mecklenburg L. I. c. 29. §. 2. p. 203.

(19) Ut obseruat de LVDEWIG ad A. B. Tit. 30. §. 2. p. 1417. conf. ADR. BEYER in Tyrone opificiario c. V. §. I. & in diss. de colleg. opif. c. XX. §. 6.

(20) Recte ita monet Cel. IOH. HENR. GOTTL. a IUSTI in historischen und juristischen Schriften Vol. II. Num. I. vom wahrscheinlichen Ursprung der Dänischen Nation.

(21) de Vitiis Lat. sermonis & glossematis Latino-barbari II. 17. v. Sclaus.

- (22) *In Glossar. v. Slav.*
- (23) *In Etymologico Anglicano v. Slave.*
- (24) *In Glossar. Teuton. quod T. III. eiusdem Thesauri antiquit. Teut. continetur h. v.*
- (25) De *Scythiae & Sarmatiae synonymis* vid. de IORDAN c. X. §. II. p. 29.
- (26) Vt adnotat de IORDAN l. c. c. XIV. §. 26.
- (27) Seruitutis impatientiam de omnibus Slauinis praedicat KRUGER in *diff. Hist. de seruis* puncto 6. §. I.
- (28) *Chron. Slau. L. I. c. I.*
- (29) *In Vandalia, a 1578. scripta, apud de WESTPHALEN Monum. ined. T. I. p. 1543.*
- (30) FRANCK l. c. c. 29. §. 2. p. 202. conf. quae de superstitionibus in prouinciis Slauorum hominibus propriis eorumque praestationibus habet IVNCKER l. c. p. 173.
- (31) Vid. SPENERI *Notitia Germ. antiq. L. IV. c. I. §. 5.*
- (32) Conf. WITTIVS in *Antiquit. gentis Henetae.*
- (33) Conf. PFEFFINGER in *VITRIARIO* illustr. L. I. Tit. 16. p. 452. seq.
- (34) In *diff. de Reb. Slauicis* §. 4.
- (35) Vt ex tabula Peutingeriana docet de IORDAN l. c. c. X. §. 6. & cap. XI. item XIV. §. 26. & 32. p. 69. vbi & de Arcaragantibus s. Antis, vi expulsis, Graeca deriuatione, agit. Spectat huc illud OVIDII ex Ponto:

Proxi-

Proxima Bastarnae Sauromataeque tenent.

De illis ita habet PEYSSONELLVS *observat.*
Hist. & Geograph. c. 1. p. 3. Au Septentrion
des Monts Carpates étoient les Bastarnes qui s'é-
tendoient vers la Pologne & jusqu'au Borystbene ;
& les Slaves, qui sous le nom de Chrobates, tiré
des Monts Carpates d'où ils étoient sortis, vinrent
s'établir dans la Croatie & la Servie. L'origine
des Bastarnes est assez incertaine, les uns les
croient descendus des premiers Peuples Germaines
ou Tudesques qui ont envahi l'Occident, d'autres
croient qu'ils viennent des Vendi ou Finni, Peup-
les Slavons, venus du Nord, de la Sarmatie,
& qu'il ne faut pas confondre avec les Vandales,
Peuples Germaines, comme on l'a vu dans ma dis-
sertation sur l'origine de la Langue Slavonne :
La plupart des savans regardent cependant les
Bastarnes comme une Colonie que les Gaulois lais-
serent au-delà des Monts Carpates, lorsqu'ils
passerent sous la conduite de Brennus d'Orient en
Occident. Idem PEYSSONELLVS, Regis Gal-
liarum Consul Smyrnensis, qui regiones Slaucas,
plurimam partem, peragrauit, desiderio Petri M.
Russorum Imperatoris satisfecisse videtur, dum
c. 2. p. 10. ita eiusdem propositum problema
resoluit : J'ai crû devoir mettre à la tête de cet
ouvrage une petite dissertation, que je composai
en 1752. dans laquelle je tachai de prouver que la
Langue Slavonne à été portée du Septentrion au
Midi par les Vendi ou Venni, Peuples Slaves ve-
E
nus

nus du Nord de la Sarmatie; qu'elle a d'abord été
 propre aux Russes; qu'elle a descendu de là dans
 la Pologne & dans le Pays de Bastarnes; & qu'elle
 s'est enfin repandue vers le Midi par la migration
 des Chrobates qui ont donné l'origine aux Croates,
 aux Russiens & aux Serviens & ont communiqué
 cette Langue aux Dalmates & à tous les Peuples
 de l'Illyrie: c'est-là qu'elle a pris le nom d'Illyri-
 que qui ne lui appartenoit point. Le Czaar Pierre
 le Grand avoit daigné s'occuper de cet objet: J'ai
 oui dire, qu'il s'étoit donné de grands mouvemens
 pour chercher des manuscrits Sclavons, qui puis-
 sent éclaircir, si la Langue Sclavonne étoit venue
 du Septentrion. Ce fut un des Problemes qu'il
 donna à résoudre aux Savans, qu'il avoit attirés
 dans ses Etats. Il m'a paru qu'on pouvoit avec
 une sorte de certitude établir le premier systeme
 & il me semble que l'Histoire & la Geographie
 concourent également à lever tous les doutes, qui
 pourroient rester sur ce point.

(36) l. c. & in *Histor. vet. regni populique Burg.* c. 1. §. 2. seqq. it. in *diff. de Reb. Mecklenburg.* N. IV.

(37) *De antiquis Westphal. colonis* c. 17.

(38) *Orig. Lubecens.* §. 4. ap. WESTPHAL. *Monum. inedit.* T. I. p. 1171.

(39) Similem Gothorum & Getarum, Cimmerior. & Cimbrorum, populorum plane diuerforum, notat, vbi de Warinor. & Werlorum nomine tandem in nomen Herulorum commutato, disserit FRANCK L. I. c. 19.

(40)

(40) *de finibus imperii* Lib. I. c. 16.

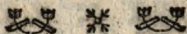
(41) *de Regni Bohem. iur. ac priuil.* L. I. c. 9. §. 5.

(42) *Reipubl. Polon.* L. I. c. 1. §. 3. & in alt und neuen Preussen P. 1. c. 1. §. 10.

(43) *Rev. Meckleb.* L. I. c. 1.

(44) In der Geschichte des Herzogthums Mecklenburg Sect. 1. §. 1. seq.

(45) In der Deutschen Reichs-Historie. T. I. Eandem confusionem animaduertit laudatus PEYSSONELLVS diss. cit. p. XXIII. vbi FERDINANDI BECHAMPI in libro suo de *Notitia Hungariae* traditam Etymologiam vocis *Strawa* a IORNANDE in descriptione pompae funebris Attilae, Regis Hunnorum, usurpatae & hodie adhuc in Polonia magnam solennitatem vel festiuitatem significantis, carpit, haec addens: *Il confond à ce sujet les Vandales avec les Slaves; il se fonde sur ce que les Slaves sont les mêmes que les Venni, Venedi, Peuples qu'on appelle en Allemand: Die Wenden. Les Slaves sont bien à la verité les mêmes que les Vinni ou Venedi, mais ils n'ont rien de commun avec les Vandales; ils n'ont fait que leur succéder & occuper les lieux où les Vandales avoient deja passé. Et p. XXXV. vbi sic scribit: Presque tous les Auteurs s'accordent a faire descendre originairement tous les Peuples Slaves du Nord de la Sarmatie d'où ils se sont étendus sous le nom de Vinni & Venedi le long de la Mer de Sarmatie & du Sinus Codanus, jusques à la Chersonese Cimbrique. Ce qui à donné lieu*

à bien des Auteurs de prendre les Venedi pour les mêmes que les Vandales qui avoient occupé les mêmes pays. Il est vrai que les Slaves ont possédé successivement toutes les Provinces où les Vandales avoient habité avant eux; mais la différence de langage prouve bien la diversité de ces deux Nations. On ne trouve dans toute l'Histoire des Vandales aucun nom de Villes, de Nations ou d'hommes qui ayent rapport à la Langue Slave, & depuis l'incursion des Vinni, ou Venedi, sur les Côtes méridionales de la Mer Baltique, on trouve les noms Slaves de Lubeck, de Rostock, de Wismar, de Stargard, &c. qui prouvent bien que ces Peuples n'ont fait que succéder aux Vandales, qui tout comme les Goths étoient des Nations Tudesques ou Germanes. Add. LVDEWIGII *vita Iustiniani* c. VIII. §. 84. n. 345. p. 334. vbi praeter PASTORIVM, Histriographum Polon. erroris postulat MATTHAEVM PRAETORIVM, quod in *Orbe Gothico* L. III. c. I. Vandalos miscere voluit cum Venedis.

(46) In *Schediasmate Iuris Publ. Danici de Regii Vandalorum tituli Augustissimis Daniae regibus iam pridem familiaris origine & causa* §. 2.

(47) Cui fabuloso Graeculo, vti IOSEPHVS SCALIGER *de Emendat. temp.* in not. vocat, haud dubie ideo MARESCHALIVM comparavit BVCHOLZIVS l. c. p. 20. quia ipse ille Artaxerxis Mnemonis Archiater genus iuum ab Aesculapio deduxit; hic vero Professor olim

olim Rostochiensis ac deinde Cancellarius Meckleb. ab antiquissimis Vandalorum memoriam temporibus ideoque obscurioribus repetit, cum e contrario non ita alte adscenderit ALBERTVS CRANZIVS, eiusdem quondam in Acad. Rostoch. collega. Quare illum CTESIAM, hunc HERODOTVM Germanorum adpellavit. De CTESIAE pariter atque HERODOTI & XENOPHONTIS in Cyri historia fide dubia, post FRAGVIERIVM in diss. *sur la Cyropedie de XENOPHON, dans les Memoires de litterature tirés des Registres de l'Academie royale des Inscript. & belles lettres* T. II. p. 479. BANIERIVM aliosque, qui in eodem argumento excutiendo versati sunt, sollerter egit Cl. BERNHARDVS GEORGIUS WALCHIVS in *Commentat. de Cyri Expeditione in Massagetas*.

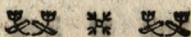
(48) In *Annal. Herul. & Vandalor.* apud WESTPHALEN l. c. T. I.

(49) Gutones PLINII hic verisimilius substituit BVCHOLZ l. c. p. 24. seq.

(50) *de Reb. Get.* c. 4. Conf. ANDR. PFTR. STOBAEVS & PAVL. O. RHEZELIVS *de Scandinavia gentium vagina*.

(51) DE BELLO VANDAL. L. I. c. 2. OLAVS RVDBECK in *Atlant.* P. I. conf. Annotat. B. GESNERI ad CLAVDIANI librum *de bello Getico*: & OERNHIELMII *Description regni Suec.* c. II. sqq. a Perill. Dn. a NETTELBLA edita in *Greinir* etc. p. 3. N. IV.

(52) L. XV. quem locum SCHWARZIVS

l. c. p. 13. n. 9. interpretatur von dem Riesens Gebürge zwischen Böhmen und Lausniz.

(53) Vid. LAZIVS, COCCEIVS & HARTMANN de Migrationibus gentium, SCHWARTZ im Vorbericht des altteutschen Oesterreichs. In causas harum migrationum inquituit de LVDEWIG. l. c. n. 346. p. 335. seq.

(54) Quae succincte ex scriptoribus antiquis commemorat HENRICVS de COCCEI in *Iuris publ. prudent.* c. III. Sect. IV. §. 52. conf. IO. TRITHEMIVS de *orig. Francor.* ap. LVDEWIG in der *Geschichtschr. vom Bisthum Würzburg* p. 1031.

(55) Hanc Venedorum in Vandalorum regiones successionem varii scriptores describunt, quorum magnum numerum adduxit BANGERTVS *orig. Lub.* §. 4. adde IOH. HENR. KLVVER in der *Beschreibung des Herzogthums Mecklenb.* p. 10. 22.

(56) Vti caute distinguit SCHVRTZFLEISCH *Diff. de Reb. Slau.* §. 9.

(57) Vid. BANGERTVS *orig. Lubec.* §. 4. apud WESTPHAL. l. c. p. 1171. & in not. ad HELMOLD. L. I. c. 2. GROTIUS in *prolegom. Hist. Goth.* ipse de WESTPHALEN in praefat. ad T. I. p. 91. & qui ei adstipulatur, SCHWARTZIVS in *altteutschen Oesterreich* pag. 103.

(58) IN VANDAL. eod. T. I. p. 1542. seq.

(59) Vid. ALEX. GVAGNIVS *Veronens de script. Sarmat. Europ.* f. 3.

(60)

(60) Ut cum IOH. FREINSHEMIO in *comment. ad Q. CVRTII L. I. c. I. n. 22.* ad verba Venedos, CLVVERIO *Germ. ant. L. III. c. 44.* aliisque monet BEEHR *L. c. 19.*

(61) *de Mor. Germ. c. 46.*

(62) *Geograph. L. III. c. 5.*

(63) *de bell. Gotb. L. III. c. 18.*

(64) Quod nomen non solos Slatuos comprehendisse, nec Graecae vel Slativicae, sed Cef-ticae originis esse, populos in latis campis s. campestribus locis, inter montana Scytharum habitacula mediis degentes, connotans, docet de FORDAN *l. c. c. XII. §. 14. seq.* De illis ita PEYSSONNELLVS *l. c. p. XXXVI.* *Ce sont ces Nations Sarmates, qui par diverses incursions ont envahi, sous le nom general de Sclavons, la Pologne, la Russie, la Moravie, la Hongrie, & tous les Pays où leur Langue est encore aujourd'hui en vigueur.*

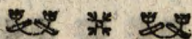
(65) *De Idolis Slavorum §. I. n. a. opusc. miscell. T. II. L. I. No. VII.*

(66) De Iapheto & Neptuno vno eodemque & horum nominum significato, Vid. praeter OLAI RVDBECKII *Atlant. p. 1.* & OERNHIELMIVM *l. c. cap. 3.* FRANCK *l. c. L. I. c. 2. p. 13.*

(67) *L. I. c. 14. §. 6. seq.*

(68) *Diss. de Reb. Slau. cf. DANCKWERTH. l. c. p. I. §. 6.*

(69) Nomen hoc omnibus olim gentibus septentrionalibus commune fuisse & arcu iaculantes denotasse, observat IORDAN *c. XII. conf.*

Em. BIOERNER de Scythiae, Sueciae et Gothiae etymo et THEOPH. SIEGFR. BAYERI Abhandlung von dem Ursprung der alten Scythen, in Hannöv. Magazin Vol. I. P. I. N. VI.

(70) *Abregé chronol. de l'histoire & du droit public d'Allemagne* Period. III. p. m. 10. Haud itaque abs re fuerit hic addere PEYSONNELLI in *diff. de l'origine de la langue Slave* p. XXXIV. Salsum iudicium: *Les Ecrivains des Annales de Bohême & de Pologne, donnent pour origine aux Slaves, Japhet, fils de Noé, duquel naquit Javan, de celui ci Philirat, de lui Alanus, duquel Anchise, Enée, Ascagne, Pamphile, Resilina, Alanus II. qui passa le premier d'Asie en Europe, & qui eut quatre enfans, dont le premier fut Vandalus, qui donna le nom de Vandales aux Polonois & aux Habitans des bords de la Vistule, & les autres, qui habiterent différentes parties de l'Europe, & donnerent l'origine aux Polonois, aux Russes, aux Cassoviens, aux Silesiens, aux Bohémiens, aux Moraviens, aux Slaves, aux Dalmatiens, aux Pannoniens, aux Bosniens, aux Croates & aux Bulgares.* Je crois, que sans faire beaucoup de tort à ces Historiens, on peut ajouter médiocrement foi à cette généalogie, qui ressemble assez à celle des Géants de Rabelais; & sans se perdre dans des temps si reculés, il me paroît qu'il est plus raisonnable de s'en tenir à l'origine de ces Peuples, connue & prouvée par l'Histoire. Nec minus false de originibus populor. tam obscuris Excellentiss. SCHLOE-

ZERVS in der Probe Russischer Annalen Sect. II. S. 6. p. 68. Die Historie hat, so wie alle Wissenschaften, ihre leere Töne, in die sich die stolze Unwissenheit hüllet, um nicht verraten zu werden. Der scholastische Naturlerer hat weislich verborgene Eigenschaften, Sympathien und Antipathien erdacht, um etwas sagen zu können, wo er nichts zu sagen weiß: dem scholastischen Geschichtsforscher stehen zu gleichem Gebrauche die Wörter Scythe, Sarmate, Celt, und Tatar zu Diensten. Die Scythen hat schon Bayer, wie Schöpflin die Celten, verbannen wollen: allein der Ausdruck ist zu bequem; er überhebt den unwissenden Alterthumsforscher aller weitem Untersuchungen. Weiß er die Lage eines Landes nicht zu bestimmen; so nennt er es einen Theil von Scythien:

— Ea quoniam nemini obtrudi potest,

Itur ad me. TERENT.

Kan er den Ursprung eines Volkes nicht angeben; so sagt er, es sey Scythischer Abkunft, und der gedultige Leser begnüget sich.

(71) *Geograph. antiq.* L. II. c. 5.

(72) *Vitriar. illustr.* T. II. p. 452.

(73) Lib. IV. c. 13.

(74) Lib. III. c. 3.

(75) In der Erdbeschreibung P. I. p. 98.

(76) L. IV. c. 23. add. STRABO L. I.

c. XI.

(77) Tempora enim probe distinguenda esse, quibus Sueui generali nomine populos plures

E 5

res

res complexi sunt, & quibus contra populum peculiarem constituerunt, bene monet de IYSTI von dem Unterschied der alten Sueven zu den Zeiten Julius Cæsars, des Taciti und im 3ten und folgenden Jahrhundert Vol. I. der hist. und juristischen Schriften N. III. p. 20. sq. Idem obseruauit B. SIGM. IAC. BAUMGARTEN in der Uebersetzung der allgemeinen Welthistorie P. XVII. L. III. c. 15. Sect. 3. §. 199. art. 198. Conf. CASP. DANCKWERTH in der Landesbeschreibung der 2 Herzogthümer Schleswig und Holfstein S. I. c. V. p. 27. Cl. ANCHERSEN de valle Herthae Deae & originibus Daniae, Commentatio nostra de Longobardorum Marpabis, Germanorum Marefchallo, p. 14. not. c. & ibi excitatus CHRISTIVS, qui, nomine Sueuorum & Vandalorum communi etiam Longobardos fuisse comprehensos, docet in comment. de Rebus Longobard. c. 1. n. 2. add. Ampliff. FRID. PHIL. STRUBE in vindiciis Iuris Bruns. & Luneb. in ducat. Saxo-Lauenburg. c. 1. §. 11. quas sub meo praesidio in hac Academia anno 1754. multa cum laude defendit.

(78) Forte utrumque populum a crebris suis migrationibus nomen tulisse, & Vandalos quidem a Wandern s. wandeln: Sueuos vero a Schweben, herumschweiffen adpellatos esse, sunt, qui existiment. SCHVRTZFLEISCH diss. cit. §. 6. not. p. de LVDEWIG l. c. p. 335. BEEHR Rerum Meckleb. L. I. c. I. BVCHOLZ l. c. p. 23. FRANCK p. 19. LINDENBERG

chro-

Chron. Rostock. L. I. c. 2. IHRE in *diff. de peregrinat. gent. Septentr. in Graeciam.* III. WILLEBRAND in *der Hantsischen Chronic* p. 14. de IORDAN l. c. p. 208. & p. 54. vbi Vandalorum etymologiam Germanicam Graecae Alanorum respondere, scribit, ab *αλάομαι*, vabor, ita dictorum verisimiliore forte ratione, quam quidem a Laina nostra, quam antiquissimis temporibus Alanos accoluisse, nonnulli ferunt. De horum populorum in Hispaniam expeditione prouinciarumque ab iis occupatarum per sortem facta diuisione sic ISIDORVS, Hispalensis, in *Historia Vandalorum* refert: *Galliam occupant Sueui, Alani autem Lusitaniam, Vandali cognomine Silingi Baeticam, Spani dominantium seruituti se subiiciunt.* Eandem nominis Vandalorum originem nuperrime probauit Cl. Anglus NEVBERY in *the History of Mecklenbourg.* Londini 1762. edita. BANGERTVS contra in *orig. Lubec.* §. 1. illos a Sueuo, hos a Vandalo principe, nomen traxisse, putat, DANCKWERTH autem l. c. c. VII. a Danica voce Wand, i. e. Wasser deriuat, quia maris oras incoluerunt.

(79) LOCCENIVS de *Antiq. Suev. Goth.* L. I. c. 1. SIMONIVS in *Vandal.* apud WESTPHAL l. c. p. 1541. Dignus est locus PROCOPII *Hist. Vandal.* L. I. qui integer legatur. Ita vero habet: *Gothicae gentes multae quidem & aliae prius fuere, quam nunc; omnium autem maximae ac potentissimae, Gothi, Vandali, Visigothi & Gepides: qui omnes nominibus quidem in-*
ter

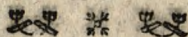
ter se differunt, cetera conueniunt. Nam & alibi sunt omnes corpore, flaui coma, proceri quoque & aspectu probo, legibus etiam iisdem utuntur, & ut mihi videtur, ex vna omnes gente procreati, nomina postea a suis ducibus varia sortiti.

(80) Testis est idem PROCOPIVS *Hist. Goth.* L. IV. vbi ita scribit: Longius Gothorum gens, quae proprie sic dicitur, Visigothique & Vandali & ceteri originis Gothicae populi habitauerunt, quas vetustiora secula Scythas vocabant.

(81) BEEHR l. c. p. 18. ibique laudati DVBRAVIUS *Hist. Bohem.* L. I. p. 45. PHIL. CLVVER *Germ. antiq. & med.* L. II. c. 44. IAC. CAR. SPENER *Notit. Germ. antiq. & med.* c. IV. & HARTKNOCH *de Rep. Polon.* L. I. c. 1. §. 4. seq. BVCHOLZ l. c. p. 79. seq. & p. 66. seq. Io. LEONH. FRISCHII *progr. vernaculum von der Slavonischen Sprache.*

(82) Accuratus multis aliis in Slauorum origines ac vetera domicilia inquisiuit laudatus SCHLOEZERVS in *Memoriis Slavicis*, quas ipsum 1766. cum in Regiam scientiar. societatem Gottingensem reciperetur, praelegentem eo maiori cum voluptate audiui, quo fortioribus argumentis sententiam erroneam eorum refutauit, qui populos Slauicos vnice a Caucasi regionibus, inter Pontum Euxinum & mare Caspium fitis, deriuarunt. Reliquas de huius gentis origine opiniones pluribus examinat in *Specim. Annal. Rus-sic.* Sect. 2. §. 6. vbi simul p. 72. consilium Leibnizianum de ordinandis populorum originibus secun-

secundum diuersitatem linguarum valde probat, id-
 eoque ad maiorem illis lucem affundendam syste-
 ma populorum in classes & ordines, genera &
 species proponit ad exemplum Celeb. LINNAEI,
 qui animalia secundum dentes, & plantas secun-
 dum stamina commode diuisit. Ex fragmento
 vero ipsorum Annalium Rusticorum hic edito, et
 quidem L. I. placet hic subiungere, quae c. II.
 de Geographia Septentrionum traduntur his ver-
 bis: *Versus septentrionalem plagam Danubius,
 Dnêster, Carpathicique montes, h. e. Ugrici;
 atque ab hinc ad Dnêprum: fluuiique reliqui Des-
 na, Pripêtus, Dvina, Volchovus, & Volga, quae
 orientem versus in Semitarum abit ditionem. Se-
 dent quoque in Japheti parte Russi, Czûdi, gentes-
 que omnes Merâ, Muroma, Vessi, Mordza, Trans-
 volokani Czudi, Permi, Peczera, Iami, Vgri,
 Litvani, Zemgalli, Korsî, Letgalli. Lâchique
 & Prussi & Czudi accolunt mare Varâgicum: ad
 hoc mare colunt Varagi abhinc ortum versus us-
 que ad Semitarum fines: accoluntque idem mare,
 occidentem versus, usque ad terram Anglicam &
 Volochicam. Iaphetica enim progenies hi quoque
 sunt: Varâgi, Sveones, Normanni, Gotthi, Russi,
 Angli, Galli, Lâchi, Volochi, Romani, Germani,
 Korlazi, Veneti, Franci & reliqui. Accoluntque
 hi ab occidente boream versus Chamitarum genti
 contermini: & quae c. IV. de Slavorum a Danu-
 bio ad Poloniam Russiamque aduentu sequun-
 tur: Atque in his LXXII. linguis fuit quoque lin-
 gua Slavonica gentis Japheticæ; Norisi dicti ii,
 qui*

qui Slavi sunt. Diuque postea confederunt Slavi ad Danubium, ubi nunc Ugrica regio est atque Bolgarica. Atque ab his Slavis dispersi per terras suisque dicti nominibus sunt ab his locis, in quibus quisque confedit. Ita, qui ad Moravam fluuium aduenerant, Moravi dicti: alii Czechii nominati: ex iisdem quoque Slavis sunt Chorvati albi; & Serbi, & Chorutani. Postquam enim Volochi in Danubianos Slavos impetum fecerant confederantque inter eos, vimque ipsis faciebant, Slavi inde profecti quidam ad Vislam flumen confedere, Lâchi dicti; e quibus Lâchis alii Poloni dicti, alii Lutici, alii Masovzani, alii Pomorâni. Consimiliter quoque ii Slavi, qui ad Dnêprum confederant, alii Poloni dicti; alii Drevenses, quod in sylvis degerent; alii Dregoviczi, habitantes inter Pripêtum & Dvinam; aliique Polotenses, a Polota parvo flumine, quod in Dvinam labitur. Slavi vero profecti a Danubio iuxta locum Ladogensem confederunt: atque inde porro profecti confederunt circa lacum Ilmenem, suisque appellati nominibus sunt: [dictique sunt Russi a flumine Rusa, quae in Ilmenem lacum effunditur.] Vbi crevit eorum numerus, urbem condidit, quam dixere Novgorod, [senioremque Gostomyrlum sibi constituere.] Alii vero iuxta Desnam confedere, & ad Semam, & ad Sulam, dictique sunt Sèveri. Ita diffusa est gens Slavica, nomenque ab ea litterae Slavicae traxerunt.

(83) Cum priscas, tum recentiores & locorum & populorum huc spectantium adpellationes

nes oppositas in tabella iuxta se ponit BANGERTVS ad HELMOLDVM L. I. c. 2. & in *Origin. Lucebens.* §. 4. ex eoque PFEFFINGER T. II. p. 453. & de IORDAN L. c. p. 191. seq. BEHRIVS vero l. c. p. 35. c. 3. adeo immensi spatii habitam fuisse Slauoniam, scribit, vt decuplo maior censa fuerit Saxonia, licet Saxonia seculo XII, quo scripsit Magister ADAMVS BREMENSIS, orientalem & occidentalem Saxoniam, s. vt hodie communiter loquimur, Ostualiam & Westphaliam complecteretur. Conf. FRANCK L. I. c. 29. §. 3. p. 203. seq. & *Gundlingiana* P. XI. N. II.

(84) Quod PROCOPIVS testatur, vid. p. 42. Ratio huius denominationis inde desumit, quod more veterum etiam Germanorum *σποραιδειν*, i. e. sparsim & rare positis tabernaculis s. turguriolis regionem longe lateque magnoque adeo spatio occupare soliti fuerunt. Sclabinos Byzantini scriptores antiquiores, veluti PROCOPIVS, eosdem adpellant, recentiores vero, THEOPHANES, LEO GRAMMATICVS, modo Sclabos, modo Slabinos promiscue vocant. Alias ipsis communes adpellationes suggerit PEYS SONELLVS l. c. p. XV. vbi filium DODWELLI, qui STRABONIS Geographiam tanta luce collustravit, secutus ita scribit: *Les Barbares n'ont commencé de passer le Danube, que dans le cinquieme siecle, & se sont avancés de proche en proche jusques dans le Peloponnese divisés en plusieurs Tribus, connues d'abord sous les noms d'Avares,*

wares, ensuite sous celui de Bulgares, puis de Pazzinacites, de Chrobates; mais toutes comprises sous le nom general de Slaves ou Slavons, se char-
 fant & se succedant les unes aux autres. Vnde etiam Shororum f. Slororum nomen a Slauica voce Sbor, id est, tribus, deriuare malunt.

(85) SCHVRTZFLEISCH de rebus Slau. §. 3. HENR. de COCCEI in *Iuris publ. prud.* c. III. Sect. IV. §. 53. GRIBNER in *diff. de terris. Iuris Saxon.* §. 49. not. p. *Opusc.* T. II. Sect. III. p. 180.

(86) FRANCK l. c. pag. 200.

(87) De quibus populis vid. B. CHRISTII *Excursus hist. I. ad Suselicium.* Iungatur Excursus V. vbi Lipsiae vrbis nomen a Slauico vocabulo Lipzh, sylvam tiliarum denotante, repetitur, a qua Philyrea hodiernum audit.

(88) *De Mor. Germ.* c. 39.

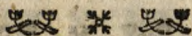
(89) Huius freti, a figura Balthei, siue, vt FRANCK p. 40. & BANGERTVS ad HELMOLDVM c. I. cum CRANZIO in *Vandal.* L. II. c. 17. putat, a *Belt* ita dicti, cum palude Maeotide confusionem notat BEEHR l. c. p. 13. illud vero HESIODO, PLINIO, FLORO aliisque veteribus Oceanum ab Ost dictum esse, nomine aliorum marium communi, ait FRANCK p. 37. Mare Waregicum Czudico nomine, furari, rapere, praedari significante, illud olim dictum fuisse & hodiernum Russis suis *warã/bskoie more* vulgovocari LOMONOSSOVIVS in *der Al-
 tem*

ten Ruffischen Geschichte a Cl. BACKMEISTERO nuper edit. p. 1. c. V. pag. 29. not. * obseruat, huiusque adpellationis rationem a piratica & furtiuis expeditionibus, in eo vsitatis olim, repetit; quam etiam confirmat FRANC. STIPMANNVS in *Iure marit.* P. IV. c. XVIII. n. 75. Vbi varia piratarum nomina explicat, quibus ἀπὸ τῆς περῆν, a transeundo sic dicti Graece κορσαρῖνι, s. ut CANGIVS in *gloss.* habet, κερσῶρες, Gallice *Corsaires*, Germanice *See- s. Meer-Rauber*, & speciatim Bitallien: Brüder adpellati sunt. Variam Baltici maris etymologiam idem adfert STIPMANNVS l. c. P. I. c. 2. in *Fasciculo Scriptor. de Iure naut. & marit.* ab HEINECCIO edit. p. 169.

(90) FRANCK p. 206.

(91) Haud abs re fuerit hic Geographicum istud systema consulere, quod veteres scriptores, praecipue ADAMVS BREMENSIS *hist. eccles.* L. II. c. 10. seq. & *de situ Daniae* c. 21. seq. HELMOLDVS L. I. c. 2. 20. & 21. & incertus AVCTOR *Chronici Slau.* c. 2. seq. de variarum gentium Slauicarum Baltici maris oras incolentium domiciliis posteritati reliquerunt. Slauiae borealis tabulam geographicam ad illustrandam historiam medii aeuī a seculo VIII. vsque ad XII. exhibet BEEHR in fronte operis saepe citati. Regiones Slauorum maritimorum, Warnavorum s. Warnaborum, populi sedibus mediterraneis relictis eo translati, accurate determinat SCHWARZIVS, cuius etiam *Geographia des*

F Urbder

Vñder teutschl. Slavischer Nation und mitts
 lern Zeiten hic generatim consuli meretur l. c. §.
 III. Eius verba hic adponere haud poenitet. *Primi*
igitur, inquit, ut ab Occidente ordiamur, Vagrii
ſ hodiernam Vagriam ſ insignem Holfatiae par-
tem ad Trauennam usque habitabans; Horum vi-
cini ab oriente erant Polabi, terrarum Ratebur-
gensium incolae; Polabos excipiebat Obotritorum
natio, omnem, qui ad Varnam fere protenditur,
terrarum tractum complexa. Deinde sequeban-
tur validissimi Rizinorum s. Chizzinorum ſ Cir-
cipianorum populi, Dominium non modo Rosto-
ckiense, quod ad Rekeritiam ſ Trebulam fluvios
excurrit, sed omnem cis Penam iacentem prouin-
ciam, quam hodie Pomeraniam Suecicam vulgo
vocari audimus, sibi occupantes. Tum superata
Pena Tollensi, Tollensae in Pomerania hodiernum
notissimi amnis incolae, obviam fiebant. His ver-
sus Euro-notum iuncti Redarii s. Rhederi a Rbe-
tre metropoli ad lacum recentem sita sic dicti, quo-
rum ad Oderam protendebantur fines; Denique
trans Oderam in omni terrarum spatio, quod ad
Polonos usque pertingit, Pomerani sedem habebant.
Iuuat hic observasse, quod Kizinorum, Circipano-
rum, Tollensorum ſ Rbeterorum commune omnium
nomen Wilzorum atque Leuticiorum faerit, quodue
adeo, quidquid Warnam Oderamque fluvios inter-
iacet regionis, vnus hic ipse ex 4. nationibus con-
flatus populus latissima sane ditione tenuerit.
Praesertim arctiori inter se vinculo iungebantur
Kizini ſ Circipani atque promiscuis ex parte
sedibus

sedibus utebantur. vid. FRANCK l. c. pag. 203.

(92) *Hist. eccles. L. II. c. 13.*

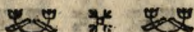
(93) *L. I. c. 14.*

(94) *Ad a. 984.*

(95) *L. I. c. I.* Eo respexisse videntur AUCTORES Dictionarii Trevoltiensis, vbi haec leguntur: *Les Sclavons etoient un peuple venu du Nord dans le septième Siècle, qui ravagoiet l'Empire & qui au huitième Siècle s'etendoit bien avant dans la Germanie.*

(96) *p. 193.*

(97) Huius fluvii aequae, ac Pomeranorum, origines Slaucas, ita explicat JORDAN l. c. p. 191. vt horum nomen a propositione *Pa*, i. e. penes, & vocabulo *more*, quod Slauca lingua mare significat, deriuet, eosque adeo maris accolae vocet, illum vero Viadrum antiquitus dictum a Slaucico Odere i. e. vellicare s. rodere ideo deducat, quod eiusdem rapiditas ripas hinc inde vellicet rodaturque. Cf. SCHVRFLEISCH *origines Pomeran.* §. 1. & praeter RANGONIS *Origines Pomeran.* item GRUBENBERG in *Diss. de Pomerania* c. I. §. 4. sqq. ZICKERMANNI *Nachricht von den alten Einwohnern in Pommern* c. 1. Add. III. de BALTHASAR, Commilito olim meus in Academia Ienensi, in collegio disputatorio Sleuogtiano, honoratissimus, Vol. I. der Anmerkungen zur Pommerischen Kirchen-Ordnung im Vor- Bericht von der Bevölkerung des Pommerlands und dessen Religions-Zustand,

des, vbi varia notatu digna & iucunda lectu, quae ad hiltoriam Slauonicam spectant, deprehenduntur. Oderam fluuium autem a PTOLOMAEO etiam Sueuum ab eiusdem accolis Sueuis vocari, obseruat SCHWARZ in alten teutschen Oesterreich p. 12. in nota, sub quo tamen nomine fluuium Penam intellexit FRANK p. 98.

(98) L. I. c. 2.

(99) De huius vocabuli, ex radice sua, nihil aliud, quam exterum, siue alienigenam, significantis vsu, scriptoribus antiquis familiari, de differentia inter barbarum natione & barbarum ratione, deque controuersa inter doctos Bohemiae agitata super origine Slauorum non a Roxolanis, vtpote Germanis, deducenda. vid. de IORDAN l. c. c. 12. §. 2. & c. 14. Argumentum opinatae Slauorum barbariei contrarium ex eorundem celeberrimis emporiis desumit BESSELIUS in not. ad EGINHARDVM, quem vna cum illis IOH. HERMANN. SCHMINCKIUS edidit c. XII. Quam late enim pateat barbari adpellatio, vel inde colligitur, quod omnes non Graeci, sicut omnes non Romani, eo denotari consueuerunt. Saepissime etiam *duriloqui* vel peregrina lingua genti alicui incognita vtentes ita vocati sunt, quo spectant versus OVIDII in *Ponto* exulantis TRIST. V. Eleg. X. v. 37. sq.

*Barbarus hic ego sum, quia non intelligor ulli;
Derident stolidi verba Latina Getae.*

& quae ANACHARSIS Scythia respondit cui-
dam obiicienti, quod sit barbarus. *Certe enim,*
inquit, apud Athenienses; sed vicissim Athenien-
ses barbari sunt apud Scythas. Romanis etiam
barbaros dictos esse, quos iure belli subiugarunt,
vel quorum prouincias adierunt, MARTIALIS
innuit:

Anfere Romano' quamuis satur Hannibal esset,
Ipse suas nunquam barbarus edit aues.

Quas omnes significationes cum originatione vo-
cis inter alios eleganter explicat atque illustrat
PAVL. VOETIVS in HERODIANI *Marcum*
& *Commodum Impp.* in not. ad verba: καὶ ἐν
πᾶσιν βαρβάρους.

(100) Adeat, qui velit, LVDEWIGIVM
de idolis Slauorum & BVCHOLZIVM l. c. pag.
85. ibique magno numero laudatos.

(101) Vid. praeter HELMOLDVM
L. I. c. 53. SCHEDIVS *de Diis Germ.* Syngr.
IV. c. vlt. & IOH. HENR. KLVVER in der
Beschreibung des Herzogth. Mecklenburg p. 1.
c. 24. qui non solum SCHEDIVM hanc in rem
laudat, sed etiam MASII *Antiquitates Meck-*
lenb. & ARNKIELS *Cimbrische Heyden-Reli-*
gion. Add. ALEX. MOLDB *Bericht von*
der alten Wager- & Wenden mannigfaltigen
Sitten, Gebräuchen, Religion, Götzendienst
und Bekehrung zum Christenthum ad calcem
FRID. COGELII *Uthischer Chronick* & FRANCK
L. I. c. 30. §. 2. p. 24. seq.

(102) De quo, s. Wodano plura habet
FRANCK l. c. L. l. c. 9. conf. WACHTER
in *Glossar. v. Otbinus* & HEDERICH in *Anti-
quit. Lexic. v. Wodanus.*

(103) WITTICH. CORBEI. L. I. p. 2.
& L. III. pr. *Chronicon Corbeiese & Legenda ve-
tus de Translatione S. Viti & institutione nouae
Corbeiae* apud MEIBOM., CRANZIUS in *Me-
trop.* III. 1. LEZNERI *Chron. Corbei.* c. 3. seq.
DOBNER ad *Annal. Hayec.* P. II. p. 304. vbi
ad a. 764. haec praetermissa addit: *Hoc anno Ro-
ma in Gallias deportatae sunt reliquiae S. Viti
Martyris, praecipui regni Bohem. patroni, ex cal-
culo PAGII, quod factum memorat vetustus Anony-
mus monasterii nouae Corbeiae monachus de Trans-
lat. reliquiarum eiusdem Sancti sub Pipino Rege
& Fideado Abbate S. Dionysii, & p. 528. ad
praetermissa haec refert: Hunc in annum, 836.
nempe, BARONIVS & PAGIVS reiciunt
translationem reliquiarum S. Viti Martyris, praec-
ipui regni nostri patroni, ex Galliis in Saxoniam
in monasterium nouae Corbeiae; quam translatio-
nem Anonymus eiusdem soenobii peculiari libello
complexus est, quam vulgavit MABILLONIVS.*

(104) l. c. §. XII. not. (hh) vbi tamen
nimius est in euoluenda terminatione WITZ,
quippe quae longe faciliore ac proniore via de-
riuatur a vocabulo *Witz*, quod, vt in explicatio-
ne nominis *Wizzanus*, Obotritorum reguli, qui,
obseruante FRANCKIO l. c. p. 99. *Wizo Bil-
lung*

lung im Sächsischen Helden:Saal vocatur, in disquisit. *de Hermanno Billingo* p. 28. adnotavi, lingua Heneta, s. Venedorum, lumen significat, vt adeo Schwantewitz sic solis lumen, siue, vt FRANCK L. I. c. 31. §. I. p. 277. ex compositione vocabulorum Slavicorum *Suantus*, sanctus & *Vith*, lumen, interpretatur, sanctum lumen, non Schwanzez solaris s. dominus solis, vt LVDEWIGIVS per transpositionem litterarum explicat. Hoc vero posito, multo minus vox Schwantewiz cygnum album, weissen Schwant, significare potest, vti quidem visum BVCHOLZIO, l. c. p. 33.

(105) In Rugia Insula quoque potius, quam in Insula sacra Heilgeland, s. Helgeland, Herthae simulacrum collocat BEEHR l. c. p. 5. Exhibet illius imaginem post POMARIUM in der Chronick der Sachsen, CHRISTOPH. ARNOLD, BANGERTVS, ARNKIEL, AEPINVS, NERRETERVS im wunderlichen Judentz und Heidentempel & FRANCK l. c. c. 23. Lib. I. conf. CRAMERI *Chronic. eccles. Pomer.* ERN. HENR. WACKENRODERI *altes und neues Rügen*, & I. C. GEBHARDI *diff. qua probatur, Corbeiam fuisse matrem primitiuae ecclesiae Christianae in Rugia.*

(106) l. c. §. XIV. seq.

(107) *De Diis Germ.* syngr. IV. c. 12. MASIVS *de Diis Obstrior.*

(108) Vid. BEEHR l. c. p. 42. & BVCHOLZ l. c. Sect. I. §. 15. p. 45. & Sect. II. §. 5

p. 88. vbi nomen Radegast Germanicae originis facit atque per Geist des Raths interpretatur. Aliam plane rationem denominationis reddidit KLVVER l. c. p. 160. & cum aliis FRANK L. I. c. 23. LAMBERTVS ALARDVS vero in *Rebus Nordalbinis* apud de WESTPHALEN *Monum. inedit.* T. I. p. 1771. *Megapolenses*, scribit, *principem suum Radegastum anno 413. in Italia a Stilichone captum & occisum pro Deo coluisse in signum perpetui amoris.* Quae idoli derivatio in tantum cum historia istius aevi conuenit, in quantum constat, Stilichonem, cuius laudes, ob priores consulatus sui actus, omnino laudabiles, tam praeclare cecinit CLAUDIANVS, & cuius honores lapidibus insculpti, vt CASTALIO ad RVTILII versus proxime sequentes adnotauit, hodieque Romae in aedibus Capranicorum adseruantur, propter posteriores admodum vituperabiles, proscriptum esse, quod ipse gente Vandalus aduersus Alanos, Sueuos, Vandalos aliasque gentes barbaras imperium Romanum laceffentes illud primum tueri visus, deinde vero ipsorum ope filium suum Eucherium illi admouere conatus est, hostis hinc publici nomen nactus & tandem interfectus. Quae omnia a CASP. BARTHIO ad RVTILIVM adnotata, allatis HIERONYMI *Epist.* IX. in f. & OROSII L. VII. c. 40. testimoniiis, explicat IAC. GOTHOFREDVS ad L. 20. seq. C. Th. *de bonis proscriptor.* Alludit eo RVTILIVS NUMATIANVS, illorum temporum

rum scriptor, Aquitanus, *Itinerarii sui* L. II.
v. 41. seqq.

*Quo magis est facinus diri Stiliconis acerbum,
Proditor arcani qui fuit imperii,
Romano generi dum nititur esse superstes,
Crudelis summis miscuit ima furor:
Dumque timet, quidquid se fecerat ipse timeri,
Immisit Latiae Barbara tela neci.
Visceribus nudis armatum condidit hostem,
Illatae cladis liberiore dolo.
Ipsa satellitibus pellitis Roma patebat,
Et captiua prius, quam caperetur, erat,
Nec tantum Geticis grassatus proditor armis,
Ante Sybillinae fata cremavit opis.*

Per *Satellites pellitor* hic intelligi *Gothos stipatores*, & protectores corporis regii, indicat hic THEODOR. SALZMANNVS, inde ita dictos esse, monens, quod pellibus induerentur, prisco- rum more Scytharum, a quibus originem duxe- rint, pellibus amictorum.

(109°) L. I. c. 2.

(110) De qua Marchiae Ucranae propin- qua ciuitate Tholenforum & Redariorum princi- pali, hodie *Stargard* ab Oldenburgo distinguen- da, Vid. de IORDAN l. c. p. 192. ibique lau- datus GVNDLING in *Henr. Aucope* p. 182.

(111) De quo FRANK L. I. c. 22. ubi agit de probat. vulg. per vomeres ignitos.

F 5

(112)

(112) Ad eius vestigia referunt oppidulum Schwan, Cygneam, de quo tamen haud absque ratione dubitat FRANCK p. 224.

(113) v. KLVVER l. c. p. 259. MARE-SCHALLVS THVRIVS *Annal. Herulor.* L. I. c. 4. ap. WESTPHAL. T. I. p. 175.

(114) Cuius effigiem sistit CHRIST. ZICKERMANN in *hystor. Nachrichten von Pommern.*

(115) FRANCK p. 225.

(116) GOTTFR. MASII *schediasma de Diis Obotritorum & ad eum* ANDR. BORRICHIVS *de Antiq. Mecklenburg.* L. I. c. 6. seqq. Add. perill. de NETTELBLA *progr. de Idolatria veterum.*

(117) De cultu Deae Herthae in Rugia contra PONTANVM, ARNKIELIVM et ANCHERSENIVM illam alibi quaerentes, disputavit SCHWARZIVS in *diff. de Pomerania Rugiaque veteri Suevica.* Conf. HECTOR. BRANDANI, et FRID. GEBHARDI *disput. de Hecate*, STEPH. GEBHARDI *de Arcona* p. 50. FRANCKIVS vero l. c. L. I. c. 15. p. 87. TACITI nemus castum, in quo Deam Hertham cultam esse scribit, Segastum per Holigast, s. Wolgast interpretatur et huius cultus reliquias in urbe Altemburg antiquitus Ertheneborg, quaerit.

(118) L. I. c. 2.

(119) Vid. ALB. GEORG. SCHWARZIVS

ZIVS in *Histor. finium principatus Rugiae* §. I. p. 4.

(120) PROCOPIVS de *Bello Goth.* L. III. c. 14.

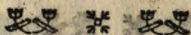
(121) Vid. SCHVRFLEISCH de *Reb. Slau.* §. X. de IORDAN l. c. p. 193. BEEHR l. c. p. 96. seq. Hoc ipsum etiam apud veteres Germanos usitatum fuisse, IULII CAESARIS et TACITI testimoniis innixus observat KOPPIVS in *Histor. Iuris* P. VI. Ep. I. Th. V.

(122) Vid. HELMOLDVS L. I. c. 49. n. 7. ALBERTVS STADENS. ad a. 1133. BEEHR l. c. L. I. c. 5. p. 26. Idem de Maraboduo, Marcomannorum Rege, testatur VELLEIVS PATERCVLVVS *hist. Rom.* L. II. c. 108. Eius tamen nomen regium apud populares invisum fuisse, testis est TACITVS *Annal.* II. 44. Plura de hoc Maraboduo tradunt scriptores Bohemici, inprimis DOBNER ad HAYCCII *Annales.*

(123) Quam vocem itidem Venedicae esse originis, observat FRANCK l. c. L. II. c. 24. §. 1. p. 32.

(124) Quod nomen quatuor populis commune fuisse, nempe Chizinis, Circipanis, Tholosantibus s. Tholenzis et Rhedariis, ad EGINHARDVM in *vita Caroli M.* c. 12. p. 62. adnotavit, eorumque sedes simul definiit SCHMINCKIVS, AD BREMENSEM HELMOLDVMQUE secutus.

(125) Est

(125) Est haec coniectura BEEHRII, quam SIGISMUNDI L. B. ab HERBERSTEIN, viri idiomatis, nationis, morum ac rituum Slavorum gnarissimi, testimonio ex eius commentario *Rerum Moscorvit.* fulcit l. c. p. 97. seq. Conf. OTTO SPERLING ap. FRANCK L. I. p. 153. et hic ipse pag. 148.

(126) L. II. c. 10.

(127) Quos a fortitudine sic adpellatos esse suaeque lingua Welatabos dictos esse, HELMOLDVS L. I. c. 2. *Annales Francorum* ad ann. 789 et EGINHARDVS l. c. volunt. Etymologiam Leuticiorum, quos RANZOVIUS in *Chron. MSS.* homines robustos atque virilis animi vocat, Gothico - Germanicam exponit SCHWARZIVS *Hist. Princip. Rug.* §. III. not. p. pag. 8. vid. FRANCK p. 206.

(128) De quorum omnium etymologia vid. BESSELIUS, BOLANDVS et SCHMINCKIVS ad EGINHARDVM l. c. conf. de IORDAN p. 192.

(129) Conf. FRANCK L. II. p. 34. ibique MICRAELIVS.

(130) SCHVRFLEISCH de *Reb. Slav* §. V. seq. IAC. CAROLVS SPENER in *Notit. Germ. med. aevi* c. IV. §. 4. de IORDAN l. c. cap. XI. §. 24. p. 35. BVCHOLZ p. 94. SCHWARZ l. c. p. 16.

(131) Breviter, sed aliter illos his LYCA-

NI Pharsal. L. VII. versibus exprimit B E E H R l.
c. p. 57.

*Non erat is populus, quem pax tranquilla
iuvaret,*

*Quem sua libertas immotis pasceret annis;
Inde irae faciles et quod suasset egestas,
Vile nefas.*

(132) l. c. cap. XII. §. 12. p. 41.

(133) L. II. Quadrat itaque huc etiam de-
scriptio Sauromatarum, Iazygum aliarumque
gentium Istrum accolentium, quam Tomitanae
tum non novus incola terrae, misit, ita L. I. ex
Ponto Epist. 2. v. 85. sqq. inter alia N A S O R o-
mam canens:

Dant animos arcus illis plenaequae pbaretrae;

Quamque libet longis cursibus aptus equus;

Quodque sitim didicere diu tolerare famemque;

Quodque sequens nullas hostis habebit aquas.

nec non quae de Hunnis, quorum Historiam
post alios nobis dedit D E S G V I G N E S, et qui
teste P A V L O D I A C O N O etiam A v a r e s i. A-
varici dicti sunt, et a C O N S T A N T I N O P O R-
P H Y R O G E N E T A etiam S l a v i s annumerantur,
canit C L A U D I A N V S in R u f i n. L. I. v. 323.

„Est genus extremos Scythiae vergentis in or-
tus

„Trans gelidum Tanain: quo non famosius ul-
lum

„Arctos alit; turpes habitus, obscenaque visu

„Corpora; mens duro nunquam cessura labori.

„Praeda

„*Praeda, cibus, vitanda Ceres, frontemque
secari*

„*Ludus, et occisos pulchrum iurare parentes.*

„*Nec plus nubigenas duplex natura biformes*

„*Cognatis aptavit equis. Acerrima nullo*

„*Ordine mobilitas insperatique recursus.*

(134) Eandem laudem Danis tribuit SAXO GRAMMATICVS circa finem L. XVI. *Hist. Dan.* tantam, scribens, apud illos servandorum hospitem sedulitatem existere consuevisse, ut eorum saluti perinde, ac propriae, studere curaretur.

(135) Loco supra cit. L. I. c. 2 ad quem locum conferenda sunt, quae BVCHOLZ l. c. p. 8. ad comparandos inter se Venedos hodiernos et veteres ex instituto ab ANDERSONIO in *Historia priscae gentis Venedorum* descriptos, in medium attulit, qui etiam p. 91. illos a vitii crudelitatis et ebrietatis eo magis liberare studet, quo minus ab uno alterove crudeli vel ebrioso ad totam aliquam gentem concludere licet. Quae falsa tamen conclusio frequens admodum est.

(136) Quo pertinet haud dubie prava et antipelargiae plane adversa consuetudo parentes pauperes senioque confectos, et labori impares vel mastrandis occisosque comedendi, vel vivos adeo sepeliendi, de qua Seculo adhuc XIV. usitata vid. MARESCHELLVS THVRIVS *Annal. Herulor.* L. I. c. 8. ap. WESTPHAL, P. I. p. 191.

p. 191. GRANZIUS in *Vandal.* L. VII. c. 48. et cuius exempla referunt KLVVER in der Beschreibung des Herzogthums Mecklenb. p. I. c. 23. et ALEX. MOLDE im kurzen Bericht von der alten Wager: Wenden heydnischen Vorfahren, mannigfaltigen Sitten, Gebräuchen, Religion §. 7. PETERSEN in der *Holsteinl. Chronic* P. I. p. 17. ARNKIEL in der *Cimbriſchen Heyden: Begräbnuß* c. VI. §. 10. DAVID FRANCK in *alt und neuen Mecklenburg* L. I. c. 36. §. 2. Speciatim etiam de Venedis in terris Luneb. habitantibus RETHMEIER in der *Braunſchw. Lüneburg. Chronic* P. III. c. 28. p. 515.

(137) Card. MELCHIOR de POLIGNAC in *Antilucetio* ſ. *de Deo et Natura* L. 413. ſeqq.

(138) HENR. COCCEIUS in *Iuris publ. prudentia* c. 3. ſect. 7. §. 59. IOACH. HAGEMEIERS de *civitat. Hanſeat.* c. 4.

(139) THEOD. GEORG. EMMINGHANS *Memorabil. Suſat.* c. III. §. 7. ibique laudati in not. I. III. HAEBERLIN in *prodr. Comment. in ſtatuta Suſatens.* Lat. p. 13. ubi diſſentientes enumerat, quibus etiam Ampliſſ. reip. Hamburg. Syndicus, IACOBVS SCHVBACK, accenſendus eſt, in ſcripto hanc controverſiam tangente.

(140) Quos accuratius COCCEIO l. c. recenset ac dividit III. PETR. WILLEBRANDT

BRANDT in der Vorbereitung der *Hansischen Chronik* Sect. III. p. 15. qui etiam in ipso *Chronico Hans.* p. 8. etymon urbis Lubec. indagans observat, eam ab antiquis Slavis s. Venedis conditam esse, quamvis

Vandaliae caput ipsum Vandaliaeque corona

PETRO LINDENBROGIO in Hodœporico vocetur Lubeca, cuius nomen tamen, iudice MART. CRAMERO, Slavicam etymologiam redolet. Iuxta hanc enim vox Slavo-Polonica Lubeck circulum coronarium denotat: BUCHOLZ vero l. c. p. 87. ad Vandalicam originem refert *Lubka*, ab amare deducendo et per ipsoniam interpretando Cfr. BANGERTVS *Orig. Lubec.* §. 19. ap. WESTPHAL. P. I. p. 1207.

(141) Vti pluribus post MANLIVM, GOLDASTVM, CONRINGIVM, SAGITTARIVM, SCHVRFLEISCHIVM contra COCCEIVM eiusque asseclas ostendit GRIBNERVS et in programmat. quo *Lusatiae lus Civit. Germaniae* asseritur, et in diss. de *terr. iuris Saxon.* add. GOLDASTVS de *Regno Bohem.* L. III. c. 3. HERTIVS de *Renovato R. G. imperii et regni Bohem. nexu*, GVIL. LEYSER de *Elect. Bohem.* LVDEWIG de *Iure suffragii Regis Bohem. novissime instaurati in comitiis S. R. I.* SCHMAVSS in *Comp. iur. publ.* L. I. c. 2. §. 1. De populis vero Slavicis sub vexillis Saxonice tantum ad conventus electionis admiffis, adeoque ab ipsa suffragatione olim exclusis vid.

vid. Illustris ab OLENSCHLAGER in der neu-
en Erläuterung der Guldnen Bulle Kayfers
Carls des IVten §. XVII. et XX. quo praestan-
tissimo opere multum lucis rebus obscurioribus
conciliavit, et aequos meritorum veri nominis
existimatores maiorem in modum sibi devinxit.
Qui placeat cunctis, nullus in orbe fuit.

(142) Quod nuper observavit CHR.
GOTTH. LEHMANNVS in scripto gratulato-
rio *de iure Sax. in causis publicis in Lusatia non
applicato.* p. 7.

(143) *De conditionibus agrorum* p. 7.

(144) In L. 239. ff. de V. S. §. 8. *terri-
torium.*

(145) Ad quorum testimonia inter alios
provocat KVNTSCHKE in *diff. hist. de Lusa-
tia* Sect. V. §. 4. et NESSENIUS in *Hist. Lu-
sat.* §. II.

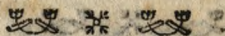
(146) In *vita* eius c. XV.

(147) Cap. XII.

(148) De iis POETA SAXO L. III. v.
433 seqq. canit:

*Gens est Slavorum Wilzi cognomine dicta,
Proxima littoribus, quae possidet arva supre-
mis,
Iungit ubi Oceano proprios Germania fines.*

(149) Testibus AIMONIO L. IV. c. 69.
HELMOLDO L. I. c. 3. ALB. STADENSI
ad ann. 775. Conf. CRANZII *Saxonia* L. II.
c. 2 sq. CLYVER *Sax. inf.* L. I. p. II. c.
G §. seq.

59 seq. add. AEPINVS *de convers.* Mecklenb:
 STIEBER in *der Mecklenburgl. Kirchen-Hist.*
 p. 59. seq.
 (150) Vt observat SCHMINCKIVS l. c.
 p. 63.
 (151) Apud REVERVM in *collect. script.*
rer. Germ.
 (152) De Miloducho, Soraborum Regulo,
 victricibus Caroli M. armis caeso, ex EGIN-
 HARDO, *Annalibus Fuld.* et REGINONE
 refert RITHMEIER in *der Braunschw. Lüneb.*
Chronic P. II, ac c. 10. p. 157.
 (153) De eius fato in *Disquis. de Herman-*
no Billingo p. 28. iam dictum. Totum vero
 hoc bellum, a Carolo M. adversus Wilzos ge-
 stum, pluribus enarrant CRANZ in *Vandal.* L.
 II. c. 27. et *Illustriss.* Comes BVNAV *Reichs-*
hist. P. II. L. 2. p. 466. et 498. Conf. BOV-
 QVETI *Recueil des Historiens des Gaules et de*
la France T. V. et von FALCKENSTEIN
 im *Beitrag vom Ursprung der Burggr. Bran-*
denburg ap. OETTERVM in *der Sammlung vers-*
chiedener Nachrichten L. I. p. 2. p. 174. Ex
 pluribus autem locis, quae in laudatis Anhal.
 huc spectant, Slavos non tam socios foederatos,
 quam cives victos Francorum, fuisse, contra
 BVCHOLZIVM, l. c. p. 100. in alia omnia
 hic abeuntem, ostendit FRID. PHIL.
 STRUBE in *Vindiciis iuris Brunsv. et Lüneb. in*
Ducatum Saxo. Lauenb. c. I. §. 4. seq. quam-
 vis

vis negari nequeat, illos subinde impositum sibi iugum tributarium excutere seque in libertatem pristinam vindicare conatos esse. Vid. IOACHIMI Geschichte der Teutschen Reichstage L. I. c. 2.

(154) l. c. cap. IV. seqq.

(155) l. c. p. 219 et p. 282 seq.

(156) Quod ex instituto TOBIAS ECKHARD ostendit in disc. von denen schwer zu befehrenden Slaven und daher eingeführten fremden deutschen Adel in den Mecklenburgischen.

(157) Vid. Perill. L. B. de CRAMER Schediasma, quo coniunctio imperii Rom. cum Regno Germanico sub Ottone I. contra dissentientes vindicatur T. III. Opusculor. N. XXVII. et conf. III. PUTTERI Comment. de Inslauratione Imp. Rom. sub Carolo M. et Ottonibus facta eiusque effectibus.

(158) De illa ita scribit CRANZIUS Sax. L. III. c. 25. *Henricus, quum in eam quoque (Danorum scil.) regionem arma tulisset, lutiam, quae apud veteres Chersonesus Cimbrica dicebatur, Christi religioni adegit sibi que parere coegit, constituto apud Heidebam, quae nunc Slesvia dicitur, Marchione. Pertinet huc distichon illud, quod ex vetusto codice in ducatus Sleswicensis descriptione ap. de WESTPHALEN monum. inedit. L. I. p. 50. adfertur:*

Vrbs magna et priscis fuit Heideba dicta sub armis,

At nunc Sleswigum patria lingua vocat.
 AUCTOR huius descriptionis nomen Hedebui vel Heddebae Danis et Frisiis loco Sleswiggii usitatum ex communi traditione a quadam Daniae regina, cui Hethae nomen, derivat. Non vero primum id muneris accepisse Hermannum Billingum, utpote secundum ea, quae in *disquis.* p. 130. de ipsius Marchia diximus, anno demum 951. marchicam adeptam dignitatem, ex mox sequentibus CRANZII facile est collectu verbis: *Sed quum intelligerent Dani, Ottonem multis alibi bellis implicitum teneri, praesertim domesticis et civilibus malis implicari, sumta audacia, marchionem illum, cum omni, quod tenebat, militum praesidio, contrucidabat.* Quod intelligendum est de Hedybo, Marchione primo, quem paullo post obitum Henrici Aucupis a Danorum Rege, Gormone, cum suo praesidio trucidatum esse, refert LAMBERT. ALARDVS in *Reb. Nordalbing.* apud WESTPHALEN T. I. p. 1767. Sed hanc ulturus rebellionem Otto M. ipse in Daniam arma convertit, quorum felices successus sic dictae Ottonis fauces, vulgo *Ottensund* et insula Ottonia loquuntur, quam itidem ab Ottone nomen tulisse, CRANZIVS haud male suspicatur. Tandem vero, siue post acrem pugnam siue sine praellis, dissentiant enim hic scriptores, inter Ottonem et Regem Daniae Haraldum, Christianam religionem amplexum, cuius filium Suenonem ab Ottone
 de

de sacro fonte levatum, Suenottonem adpellari iussit, pactum conventumque est, ut *Eidora Germanici terminus imperii* esset, quem limitem adversus Daniam iam a Carolo M. ex pactis conventis cum Gottfredo, Danorum Rege, constitutum fuisse, testimoniis ADAMI BREMENSIS L. I. c. 19. et 23. L. II. c. 8. et 9. L. VI. cap. 1. atque ALDHELMII Monachi in *Annal. Francor.* ad an. 826. constat. Conf. CRANZII *Saxonia* L. V. c. 27 GOLDASTI *Memoranda vetera Saxonica* P. I. c. 1. §. 2. et per ill. GEBAVERI *Grundriß zu einer umständlichen Historie der vornehmsten Europäischen Reiche und Staaten* N. VII. §. 17. sqq. ibique citat. TORMODI TORFAEI *Trifolium historicum* s. *dissertatio Historico-Chronologico-critica de tribus potentissimis Daniae Regibus, Gormone Grandaevo, Haraldo Caerulidente et Sueno fuscatae barbae.* Tradunt vulgo, Marchiam Slesvicensem non fuisse instauratam, nec novum Marchionem ab Ottone M. constitutum. Alii volunt, hunc illam eo tempore Regi Daniae in perpetuum cessisse. Sed ADAMVS BREMENSIS apud DANCKWERTH l. c. p. II. c. 2. p. 56. contradicit, Conradum II. demum Canuto Regi Daniae civitatem cum Marchia Slesvicensi in foedus amicitiae reliquisse, scribens. Quare vero haud est absimile, illam usque ad id tempus penes Hermannii Billingi posteros mansisse. Negat quidem ERNESTVS AVG.

RVDLOFF in der kurzen Untersuchung von dem
 Wesen, Ursprung, Fortgang und Ende des Le-
 hens-nexus zwischen Mecklenburg und dem Du-
 catu Sax. in GE. GVST. GERDESII sechster
 Sammlung die Mecklenburgl. Landes-Rechtsge-
 schichte und Verfassung betreffend. N. IV. p.
 523. in confiniis Sax. versus Septentrionem ae-
 que Marchionem fuisse, ac adversus Danos et
 Slavos Sorabos atque Orientales. Hanc quoque
 causam esse, putat, cur omnes principes Slavo-
 niae teste HELMOLDO, L. I. c. 62. arma
 contra Venedos sumere oportuerit, iure quo-
 dam antiquo ab AVCTORE *iuris feudalis Sax.*
 e vetustissimis German. consuetudinibus collecto
 art. 4, ita disponente: alle, die aber aufferhalb
 der Sale bechynet seyn, die sollen dienen zu
 Wenden. Sed, sicuti HELMOLDVS de sequi-
 oribus temporibus loquitur, quibus cruce signa-
 torum exercitus adversus gentem Slavorum, O-
 botritos scilicet et Luticos, mortes et exterminia
 Christianiculis, praecipue vero Danis illata, debe-
 bant ulcisci, ita mirum haud est, contra hostes
 Christianorum communes non solum universos
 Saxoniae Episcopos, sed etiam principes secula-
 res in bellum esse profectos. De Marca Danica
 haec scribit GOLDASTVS l. c. §. 4. not. 9:
*Vulgo putant, quod Danemarck dicatur pari eo-
 demque etymo, quo Steyermarck, quae erat limi-
 taneus ducatus versus Hungaros, et Windisch-
 marck, quae limitaneus principatus fuit ad-*
sus

fus Slavones Illyricos. Dania ergo dicitur limes Imperii in littore utriusque maris; ut olim marchia Britannica, marchia Veneda, Anconitana, Tarvisina, Antverpiensis, ab Imperatoribus ad custodias limitum litoralium et maritimorum constituta. Vid. LAMBERTI ALARDI *Res Nordalbing.* ap. de WESTPHALEN *Monum.* ined. T. I. pag. 1768.

(159) Vid. GEBHARDI *Marchiones Aquilonares.*

(160) Vid. SCHURZFLEISCH de *Marchia Misnensi et Lusatia.*

(161) Evolvat, qui argumenta in utramque partem a diversis scriptoribus prolata cognoscere cupit, Ill. HAEBERLINI dissertationem de *fi-cto quodam Marchionatu Slesvicensi et in illo ini-que praetense S. R. G. I. iure.*

(162) In dissert. de *Formula ducatus Brandenburg.*

(163) In progr. de *Lusatiae iure civit. Germ.* in diss. de *Terris Iuris Sax.* et in pr. de *Gerone Marchione duce.*

(164) Non vero e. comitibus Wettinensibus illum fuisse, adversus LUDWIGIVM notat GRIBNERVS in progr. de *Lusatia* §. 8. n. 1. et in prog. de *Gerone* §. ult. not. 9. conf. Cl. GEBHARDI *Hist. Geneal. Abhandlung von der Abkunft derer westlichen Marggrafen Siegsfriedi und Geronis.*

(165) Vid. SAGITTARIUS de *Marchia*

Brandenb. et Soltwedelensi. DITHMAR de
Marchiae Brandenb. initis.

(166) CRANZIVS *Vandal.* L. III c. 16.
 et *Saxon.* L. III. c. 14. FABRICIVS in *orig.*
Sax. L. III. p. 115. SPANGENBERG in
Adels Spiegel. L. X. c. 19. GRIBNER in
progr. de Gerone Marchione duce §. XVII quam-
 vis, id ex antiquioribus scriptoribus probari non
 posse, cum GVDLINGIO in *Henrico Aucupe*
 §. 22. existimet B. KOELERVS in *der deutschen*
Reichs historie p. 63.

(167) Iucundum lectu, si fat verum est,
 huius Geronis clarigationis instar, anno 957.
 cum Venedorum Duce, Streines, f. Stoisnes
 habitum colloquium apud REHTMEIERVM
 in *der Braunsch. Lünebl. Chronic.* p. II. c.
 13. p. 221. Quae vero deinde p. 222. de vi-
 ctoria, quam Otto M. ab iis reportavit, et de
 duris suppliciis, quibus rebelles coercuit, refert
 idem, testimoniis CHRONOGRAPHI SAXO-
 NIS et REGINONIS *continuat.* ad hunc ann.
 confirmat atque ex recentioribus simul FABRI-
 CIVM *Res. memorab.* L. I. p. 125. et VER-
 BURGIUM in *Hist. Ottonum* p. 44. sq. adducit.
 Iisdem vero testimoniis alteram Imperatoris hu-
 ius expeditionem a. 959. adversus Venedos eo-
 rumque conversionem ad fidem Christianam p.
 221. corroborat. Hic non omittenda sunt, quae
 WITTICHINDVS L. II. *annal.* refert. *Bar-
 bari, inquit, Geronem, quem sibi Rex praefece-
 rat,*

rat, cum dolo perimere cogitant. Ipse dolum dolo praeoccupans convivio claro delibutos ac vino sepultos ad triginta fere principum barbarorum una morte extinxit. Ad hunc locum MEIBOMIVS T. I. *Scriptor. rer. Germ.* versus antiquos adducit, ita de Gerone loquentes:

Zu Lausnitz erster Fürst was ich,
Dreyßig Windisch Herrn tödtet ich.

Quod factum ab HOPPENRODIO quidem, in *Annal. Gererod.* ap. MEIBOMIVM l. c. T. II. ipsos principes fuisse in praelio occisos, narrantis, extenuatum, valde improbat Cl. PAULI in *der allg. Preußl. Staatsgeschichte Vol. I. L. II. S. 87.* ubi etiam in §is seqq. ad ductum Wittichindi et huius Geronis et Hermanni Billingi res gestas enumerat. Bellum vero etiam illud non solos Abodritos s. Obotritos, sed etiam Wilzos interque eos Circipanos et Tolosenos spectasse, testatur HEPIDANVS ad a. 955. Conf. HAHNII *Reichs: Historie P. II. c. 3. §. 7.*

(168) Vt scribit WITTICHINDVS *Annal. L. II. p. 644* cuius verba in rem suam explicat contra CÖCCEIVM et LVDEWIGIVM, GRIBNERVS l. c. n. 12. licet §. XI. dubium moveat, an unquam Gero Marchio Brandenburgicus fuerit?

(169) Hac distinctione dissensum inter eos, qui Hermannum Billingum illi successisse in marchionatu Lusaciae, tradiderunt, tollere studuit,

variâque huic suae coniecturae fulciendae attulit
argumenta GRIBNERVS l. c. §. VII. not. n.

(170) In *disquis.* pag. 106. seq. conf. testi-
monia WITTECHINDI CORBEIENSIS;
DIEMARI MERSEB. SIGEBERTI GEM-
BLACENS. etc. hoc bellum describentium, col-
lecta a LORDANO l. c. p. 311. seq.

(171) Testis est HELMOLDVS L. I. c. 2.
ubi post recensionem populorum nomine Vinu-
lorum comprehensorum *omne hoc hominum genus*
dicit idololatriae deditum, vagum semper et mo-
bile piraticas exercens praedas, ex una parte
Danis, ex altera Saxonibus infestum.

(172) L. II.

(173) l. c. Sect. 75. pag. 313. Quem
vero nepotem nominat WITTICHINDVS,
non fuisse ex filio, sed ex fratre nepotem, con-
tra GUNDLINGIUM observat Cel. PAULI
in *der allgemeinen Preussischen Staats-Geschich-*
te Vol. I. L. II. §. 88. not. pag. 111.

(174) vid. BVCHOLZ l. c. p. 110. ibique
laudatos et conf. FRANCK in *alt und neuen*
Mecklenburg L. II. c. 1. et ab eo quoque non
minori numero excitatos.

(175) l. c.

(176) §. V. extr.

(177) l. c. p. 314.

(178) §. IX.

(179) Conf. BVCHOLZ l. c. p. 107. seq.

(180) De Megapoli eiusque ruderibus et
ruinis

ruinis, Wislmariae apud Sinum Codanum fundamento quodam, commemorat SCHVZ-
 FLEISCH *de Rebus Mecklenburg.* §. 1. ex
 CRANZII *Vandalia* L. VII. c. 11. deinde §. 4.
 addens, cum propter Wislariam Mecklenbur-
 gum oppidum, tum propter Mecklenburgum
 nomen titulumque Obotritorum sublatum ex-
 tinctumque esse. De retento vero in memo-
 riam pristinae gentis a ducibus Mecklenburg. ti-
 tulo Venedorum principatus agit §. VI. De e-
 tymo urbis non a Mäckeln, handeln, sed a Mi-
 chil magnum, unde Magnopolis s. Megapolis
 audit, repetendo, vid. FRANCK L. I. c. 18.
 §. 2. p. 104.

(181) De hoc Billingo s. Billing, uti apud
 BEEHRIVM L. I. c. IV. p. 65. vocatur. ita ca-
 nit NIC. MARESCHALLVS THVRIVS in
Chron. rhyth. de Regibus Obotritor. c. 16. ap.
 de WESTPHALEN T. I. p. 576.

Darnaech so folgte König Billing,
Der war der mächtigst unter ihnen fast
Von der Wichsel durch Pommern und Rugen
mit Rast
Vnd Stargardt, da wohnten auch voralt
Grosse Könige, er hatte innen mit Salt
Die grosse Stadt Rhete, und alle das Land,
Das nun zu Mecklenburg ist genannt,
Die Ratzeburger Hosteter und Siegebergk
Vnd an der Trabe Nie Lübisck Wergk.
Hamburg und über die Elbe gar

Bis

Bis an die Weser erst ende sich dar
 Sein Reich, und wohnet zu Mecklenburg schon,
 Den Wahl man noch zeigt ein königlich Cron,
 Er macht zu Mecklenburg erst ein Tempel
 Den Closter Frauen zu einen Exempel,
 Er setzte darin seine Tochter eben,
 Odica genannt solt geistlich leben.
 Ihre Brüder trugen des nicht Freude
 Mizislaus, Fredrich, Naco mit Leyde,
 Sie wären ihre Brüder von der Mutter recht,
 Darnach ihr Vater nahm ander Geschlecht,
 Wagonis des Bischoffs Schwester Sohn
 Von Stargardt soll tragen ein königlich Cron.
 Mizislao solch Aenderung ganz that Zorn,
 Sein Stiefmutter der Vater must lassen zuvorn.
 Darnach störte der Heyde unmilde
 Das Closter und nahm seine Schwester so wilde,
 Die Aebtißin, und gab sie auf der Fahrt
 Booslav von Pohlen, dem König sie ward.
 Die andern Jungfrauen gab er allen
 Seinen Rittern, zu Frauen nach seinen Ge-
 fallen,
 Im Rugen und Stargardter Land
 Ihre Nahmen, die waren da wohl bekant.

Cur vero de connubio huius Billungi cum
 Wagonis Episcopi sorore, deinde repudiata, du-
 bitaverit SCHRÖETERVS im Päpstlichen
 Mecklenburg T. I. p. 137. in not. me quidem
 latet. Rem hanc pluribus exponit PAVLI l. c.
 §. 99.

(182)

(182) BUCHOLZ p. 112 seq. De huius ducatus acquisitione ac iure iam pluribus dixi in *Disquisit.* §. XXVII hic solum aliquot adhuc probationes addam, quibus magis magisque adpareat, eiusdem collationem imprimis expeditionibus Hermanni adversus Slavos deberi. Ita ALB. GRANZIUS *Saxon.* L. IV. c. 8. extr. quem quidem ceteroquin ob tenues nimis Hermanno Billingo tributos natales, ibidem §. notavi, ubi de Saxoniae parte, Vandalisque, i. e. Slavicis finibus conterminis, ad Albim fluvium, deque illius provinciae cura solis Episcopis, a Carolo M. iam constitutis, ad effrenum populum non tam armis, quam religione stringendum sine alio gubernatore relicta agit, tandem subiungit: *Visum est ex re optimo regi, peropus esse viro etiam in ea regione, qui temporali gladio rem gerat, iam mansuefactis Saxonum cervicibus praesertim ad continendos in fide vicinos Wandalos, gentem inquietam. Igitur in Italiam profectus dum rex Otto, quum longaevam prospiceret futuram expeditionem ad Albim fluvium provinciam, quae erat extra pontificum iura, Hermanno cuidam acris ingenii viro ad tutelam commendavit, cuius ante virtutem et industriam in paucis rex erat expertus. Parvis quidem natalibus exierat, sed erat procero corpore, acri visu, bonis moribus, fide praecipua in dominos. Quibus rebus innotuit aulicis, et coepit esse ex ministerialibus aulae: deinde praepositus regis liberis*

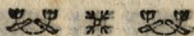

liberis ad mores componendos. Huic ergo praefecti nomine provinciam rex commendabat Albianam, iam ante de iustitia probato. Deinde c. 16. haec addidit: Hermannus interim Germaniae novus dux quum eas teneret partes commendatas, quae Wandalis obiacent et Albi flumini, pene omnia possedit, quae nunc tenet dux Luneburgensis, et dux inferioris Saxoniae. Exstruxit autem arcem in montem appellavitque Luneburg, non, (ut fabulantur imperii) ab idolo Lunae, quod ibi sacraverit Iulius Caesar, aut nescio quis alius: hoc enim fabulosum supra convicimus: sed a vicino loco hunc ad rivum Elmenow, ubi nunc degunt sanctimoniales ab aliquot seculis. Sic enim accipiunt arces vocabulum vel a loco foundationis suae, vel e propinquis, qui nominatio est. Hunc ego novum ducem Saxoniae quoque Transalbianam tenuisse crediderim, quod limitaneus esset ad vicinas Danorum Wandalarumque nationes arcendas ab excursionibus, quas Normanni Dani crebras fecerant superiori aetate, cum a Ludovicis, Karolis, Arnulpho, Reginberto aliisque, quos supra commemoravimus, retropellerentur. Nunc vero, postquam permisit rex Otto Danorum regi Slesvicum, in quo pater eius marchionem creaverat, opus erat praeside ac duce, qui limites regnorum servaret. Terram vero Brunswicensem, quae postea in ducatum erigitur, et rursus Gottingensem et quae Transylvana dicitur, cum Terra Wittenbergensi, quae nunc superior dicitur

*dicitur Saxonia, et omnem Misniam Thuringiam-
 que tum Saxonici iuris pro se ac posteris, serva-
 vere Imperatores. Alioquin stultum fuerit dita-
 re extremum, et suos exhaeredes facere. In hac
 arce nova novus dux, ut religioni inserviret, gra-
 tus Deo, qui illum provexerit (ut susceptus de
 pulvere privatae familiae, sederet cum principi-
 bus) monasterium instruxit ad arcem, in hono-
 rem sancti Michaelis archangeli, sub regula divi
 Benedicti, transferens abbatem primum Luderi-
 cum de coenobio S. Pantaleonis ex Colonia.*

MELCHIOR GOLDASTVS I. I. C. 10 VERO
 non solum testimoniis veterum DITHMARI,
 WITTECHINDI, ADAMI BREMENSIS,
 HELMOLDI, ALBERTI STADENSIS mu-
 nitus, sed etiam magna catervâ recentiorum,
 SEBASTIANI MUNSTERI in *Cosmogr. L.*
III. c. 44. HENRICI PANTALEONIS in
profop. SPANGENBERGII in *Chron. Sax.*
c. 140. aliosque, quos suo loco adduxi, comi-
 tatus, ita scribit:

*Nachdem aber Herzog Schweno Christen-
 thum und dem h. Reich abgefallen, und von sei-
 nem Anhang den ungläubigen bydnischen Dänen
 zum König aufgeworffen, seinen leiblichen Va-
 ter, König Harolden aus dem Reich vertrieben;
 hat Kayser Otto das Land zu Holstein seinem
 Raht und Fürsten, Herrn Herman Billingen, Ed-
 len Herrn zu Stubekeshorn anno 961. auf dem
 Reichstage zu Worms gehalten, zu regieren an-
 befob-*

befohlen und ihn darüber zum kaysferlichen Stadt-
 halter gemacht. In welcher Regierung der Sach-
 sen-Lande, weil Er sich treulich, ritterlich und
 löblich gehalten, ist der Kayser, nachdem er aus
 Italien wiederum in Teutschland angelanget, da-
 durch bewogen worden, ihm zu einem Herzogen
 in Sachsen zu machen, und das Land Luneburg
 hinseits und Holstein, jenseit der Elbe, zu Erb
 und Eigenthum übergeben, welches geschehen im
 Jahr 966. Aber die Marggraffschafften Ditmar-
 sen und Stade hat der Kayser Herrn Heinrichen,
 Grafen zu Hartzfeldeu, erblich concediret und
 verliehen. Praeter hos HENNINGES in Gene-
 al. de Billingo nostro haec commemorat; posse-
 dit etiam Holsatiam, Stormariam, Wagriam,
 Ditmarsiam, cum interea posterii Henrici Aucu-
 pis titulo Marchionum Saxoniae Brunsvicensem
 ditionem tenerent, et in GENEALOGIA RE-
 GVM ET DVCVM NORDALBINGIAE f.
 263. in fine: Hic (nempe Otto I. Imperator)
 retenta sibi posterisque suis superiori Saxonia, in-
 feriozem titulo Ducis, Holsatiam vero vel Nord-
 albingiam titulo comitis tradit Hermanno Billin-
 go a. 961. LAMBERTVS ALARDVS in fae-
 pe cit. Rebus Nordalb. p. 1769. CRANZII ve-
 stigia secutus, ita rem narrat: Anno 950. Otto
 Magnus profecturus cum exercitu in Italiam con-
 tra Berengarium et factiosos papas Ioh. XII. et
 Benedictum V. divisit Saxoniam a ducibus Saxo-
 niae integre gubernatam retinuitque sibi superio-
 rem,

rem, inferiorem vero cum Nordalbingia defendendum dedit contra Vandalos Nobili HERMANNO Billingk de Stubbekeshornia Luneburgensis ditionis (qui humili loco natus paedagogus fuerat filiorum Caesaris, atque septem tantum mansionarios rusticos possederat, eosque omnes de furto accusatos suspendi iusserat) hunc ex Italia reversus creavit propter fidelitatem et sapientiam ducem Luneburgensem, Lauenburgensem et ducem Holsatiae. Ceterum hic non repetam controversiam de vera ducatus Billingici ratione ac de quaestione, an potestatem duces in Slavos iure feudi, an allodii, habuerint, in utramque partem agitatam? Saltem, quae nuper Clariss. GEISLERVS in diss. de coniunctione comitum Holsatiae cum Ducatu Saxon. §. VI. contra ius hereditarium a B. SCHEIDIO aliisque assertum attulit, ad illud penitus infringendum, non sufficere videntur.

(183) §. XI.

(184) Nec annum quidem, nec diem, quo haec acciderint, commemorat WITTI-CHINDVS, chronologiae, si quisquam alius istius aevi, admodum incurius, uti ipse L. II *annal.* fatetur, hac excusatione tanto Historico, Panegyristam magis, quam Chronologum, agente, parum digna usus: *Cum enim caussae caussis ac rebus res ita copulatae sunt; ut sententia-*

H

tia-

tiarum ordine discerni adeo non debeant, nemo me temporum vicissitudine accuset, dum posteriora anterioribus praeposuerim gesta. Sed cum nec alius Scriptor aequalis tempora hic melius distinxerit, audendum etiam hac parte est aliquid in historia antiqua, recte ita iudicante SCHWARZIO, l. c. §. 10. extr. et coniecturis non nihil indulgendum, ubi certi nihil definiri potest. Itaque annum 960 haud praeter rem isti praelio adsignavit BVCHOLZ l. c. p. 113. quia WIT- TICHINDVS statim addit, exercitum contra Slavos post illud proelium ab ipso Rege eductum fuisse, qui tamen anno sequenti Italiam petiit. Hoc vero bellum praeter Obotritos etiam cum Rhedariis, Circipanis et Kyssenis gestum esse, contendit FRANCKIVS l. c. L. II. c. 13. Conf. HAHNII Staats: Reichs: und Kaisers Historie p. II. c. 7. Add. IO. CHRISTOPH. VON DREYHAVPT diplom. Hist. Beschreibung des Saal = Creyses p. I. c. 2. §. 7. sqq.

(185) Secundum calculum in *disquisit.* pag. 123 factum.

(186) Saepius enim, ut ait BEEHR l. c. p. 490. Slavia borealis a Saxoniae ducibus triumphata, quam penitus devicta fuit. Quem in modum scriptores Rom. TACITVS de M. G. c. 36. FLORVS IV. 12. de Germanis magis vi-
 sis,

Etis, quam domitis, loquuntur. vid. FRANK
L. II. p. 62.

(187) *Annal.* apud MEIBOM. T. I. p. 660.

(188) Cur Subreguli vocentur a WITTECHINDO, inde explicat FRANKIUS l. c. L. II. c. 14. §. 2. p. 100. quod Miscam, Regulum Luticiorum, superiorem agnoverint. De utroque vero ita WITTECHINDI CORBEII et DITMARI MERSEB. fide subnixus scribit BANGERTVS ad HELMOLDVM L. I. c. 12. Anno 964. Obotriti Regulo Mislavo, Wagrii Seliburo parebant. Uterque sub Imp. Ottonis M. et Hermanni Billingi imperio erant. Nam cum duo illi duces Helveti acceptam a maioribus simultatem alerent, controversiam tandem ad Hermannum deferebat. Qui cum contra Seliburum pronuntiaffet; ille armis decernere statuit. Verum in urbe sua Aldenburgo s. Stargardt, ut FRANK l. c. p. 100. explicat, ab Hermanno oppressus et exilio mulctatus est.

(188) l. c. §. V.

(189) l. c. p. 64.

(190) l. c. p. 177. seq.

(189) Conf. ERNESTI AVG. RUD-
LOFFS kurze Untersuchung von dem Wesen,
Ursprung, Fortgang und Ende des Lebens: Ne-
xus zwischen Mecklenb. und dem Duc. Saxon. in
GE. GVST. GERDESII Sechsten Samml. die

H 2

Mecks

Mecklenbl. Landes Rechte, Geschichte und Verfassung betreffend N. IV.

(190) Quo numero satis magno vix dimidium exercitus complexo BVCHOLZ l. c. p. 115. refutat eos, qui Billingum Regulum Obortitorum adpellant.

(191) Ab hoc MARESCHALCVS THVRIVS *Annal. Herul. et Verin.* L. II. c. I. historiam Mecklenburg. orditur eumque sequuntur MVNSTERVS, PETERSEN, HVSANVS LATOVIVS, CHEMNITIVS, SCHEDIVS et KLVVERVS, sed fictiones detexit priorum ANDR. MYLIVS et post eum CASP. VOIGT in *dist. de Anthyrio*, an is fuerit stirpis Megap. conditor, quam ex MSSto allegat FRANCK p. 47. conf. PHIL. IAC. SPENER in *Sylogge general. hist.* p. 701. et SCHVRZFLEISCH de *Rebus Slavic.* §. 7. FRANCKIVS l. c. P. I. p. 46. Anthyrium nullum alium fuisse, suspicatur, quam illum, cui nomen fuit Hendirix, qui more Mecklenb. antiquo iudicium ad manus i. e. ad amputandas manus habuisse legitur.

(192) In der historischen Untersuchung des hohen Alters, Verwandtschaft und Ursprung des Groß Czäarischen und Durchlauchtigst Mecklenburgl. Hausses.

(193) l. c. p. 34.

(194)

(194) p. 116. ibique magna scriptorum ceteris.

(195) Secundum computum BVCHOLZII l. c. pag. 116.

(196) De utriusque cognatione valde tamen dubia aequae, ac etymologia nominis Billung, satis longe ex radice Ebraica Buling, petita vid. FRANCK l. c. L. I. c. 38. §. ult. p. 197. et Lib. II. c. 14. §. 4. p. 99. Confusionem vero Billungi Obotritici et Saxonici, quam in definiendis ditionis Billungo-Slavicae limitibus commisit HELMOLDVS in *Chron. Slav.* L. I. c. 13. seq. notat idem FRANCKIVS L. II. c. 15. §. 1. p. 105. Tabulas Genealogicas utriusque familiae probe a se invicem discernendas exhibent *Origines Guelf.* T. IV. p. 549. BVCHOLZII *Versuch der Geschichte des Herzogth. Mecklenb.* in append. Tab. I. qui etiam pag. 115. contra BEEHRIVM observat, Mistavum et Billungum non esse duas personas, quarum una alteri successerit, sed duo tantum nomina unius eiusdemque personae. Add. GEBHARDI *origines rerum Mecklenb.*

(197) l. c. p. 94. seq.

(198) ad HELMOLD. L. I. c. 12. ad a. 964. p. 39.

(199) Ibid. p. 34.

(200) l. c. p. 62.

(201) Quarum mentio facta est in disquis.
p. 161.

(202) Conf. BEEHR p. 61. seq.

(203) Succincte haec omnia enarravit
HELMOLDI fide saepe laudatus STRUBE in
diff. cit. §. V. seq. pluribus BEEHR l. c. p. 65.
sq. et FRANCK l. c. L. II. c. 15. seq.

(204) In der alten Ruffischen Geschichte
p. I. c. 3.

(205) In der Probe Ruffischer Annal.
Sect. I.

(206) De bello Goth. L. III. c. 14.

(207) De quibus vid. Cel. PAULI in der
allgemeinen Preußl. Staats-Geschichte L. II.
p. 101.

(208) De his, eorumque varia denomina-
tione vid. de BALTHASAR im Vorbericht über
die Pommerische Kirchenordnung.

(209) De reliquis eorum laudibus ex locu-
pletissima Perill. patris sui Bibliotheca varia me-
morabilia et ad illustrationem rerum Venedicarum,
Slavicarum et Vandalicarum multum facientia
collegit, qui nuper ad obeundas apud Sereniss.
Ducem Mecklenb. Suerinensem consilarii Iusti-
tiae functiones Rostochium abiit, Perill. L. B.
de NETTELBLA in Specimine eruditissimo et
diligentia sua, cuius nos in hac Academia testes
per triennium habuit, dignissimo, sub tit. qui-
dem

dem Lat. *Nexus Pomeraniae cum S. R. I.* sed lingua vernacula collegit; unde ex magno Scriptorum huc spectantium numero mentionem in-
 icere placet HERMELINI in Diss. *de origine Livonorum* et HIERNERII in Historia Livonica adhuc inedita, quam mihi adeo non magis, quam laudatam dissertationem, inspicere datum fuit. Ille enim, quod coronidis loco hic addendum duxi, Slavorum originem ex Esthonia et Livonia, qua in re etiam assensum GUNDLINGIVS in *Pommerischen Atlante* p. 160. ipsi prae-
 buit, deducit; hic originationem nominis Wilzorum explicatam dedit. Venedos a Finnis ortum duxisse, itidem ibi citatus Lundinensis olim professor, ARVID. MOLLERVS, ostendit in *der Beschreibung von Esth; und Liefland*, cuius versio Germanica ex Suecico idiomate optatur. Huic opinioni inde maius pondus additur, quod SCHWARZIVS in *der Geographie des Norder Deutschlands* p. 15. commemorat, Pomeraniam olim Vindiam, Vind-
 et Windland appellatam fuisse, et quod meritissimus quondam Consiliarius regni Suec. COMESA BOND, in *der Abhandlung vom Ursprung der Finnischen Nation* p. IV. des *historischen Magazins* demonstravit, Finnos, sive Fen-
 nos, quorum TACITVS meminit, Wenden, seu Finnen Serifinnen, s. Sud-finnen esse voca-
 tos.

tos. Sed iuvat hic conferre, quae saepe laudatus SCHLOEZERVS in *der Probe Russischer Annal.* Sect. II. §. 6. monet, veteres Venedos in ipsa Russia iam olim habitasse, ex lingua Finnica observans, qua hodiernum Russi non aliter, quam *Wenelainen*, appellari soleant.

(210) *Germ. antiq.* L. I. C. XIX. n. 30. et Cap. 46. extr.

(211) In ipsis quoque Insignibus haec memoria conservatur, uti STOBÆVS in *diss. de antiquar. gentium Gothicarum insignibus* observat, *Cassubiam, aiens, Vandaliam, Pomeraniae utriusque ducatum, ducatus Megapolitani orientaliorem partem, omnes gryphum in insignibus, mutatis mutandis, exhibere, Ducatus Megapolitani occidentaliorem partem caput Taurinum vel Bubalinum.* Conf. KLVVER in *der Beschreibung des Herzogthums Mecklenb.* p. I. C. 19. et Magnif. Prorektoris nostri designati IO. CHRISTOPH GATTERERI, *heraldische Entdeckung das Mecklenburgl. und Brandenb. Wappen betreffend, Vol. II. der allgem. histor. Bibliothek.* N. 2. p. 181.

(212) In Diplomate Hamburgensibus concessio apud LAMBECEVM in *orig. Hamburg.* p. 37.

(213) De Regii Vandalorum tituli Daniae Regibus familiaris orig. et causa Schediasmate
pecu-

peculiari iam supra excitatus egit SCHEIDIVS. De titulo *Wandes Konungar*, Regibus Sueciae recepto, ORNHIELMIVS in *Descript. regni Suec.* c. 3. De titulo Venedorum, Ducibus Pomeraniae olim et adhuc Potentissimo Regi Borussiae ac Ducibus Mecklenb. usitato, SCHVZFLEISCH *de Rebus Mecklenb.* Cel. DAERNERT in *der Pommerischen Bibliothek.* L. III. Sect. 8 et L. B. de NETTELBLA l. c. C. I. Sect. I. §. 1. not. 3. et §. 12. Conf. *ibid.* cit. GVDNLING in *Pommerischen Atlante* p. 166.

(214) Vid. CHRISTOPH. HERMANNI SCHWEDERI *Theatrum historicum praetensionum et controversiarum illustrium*, ab ADAMO FRIDERICO GLAFEY editum, sed propter errores historicos inprimis, quibus passim scatet, non omnium calculo probatum L. II. Sect. 2. Cap. I. seq.

(215) De Etymologia huius nominis, quam iam in disquisitione mea §. III. sqq. Slavis indagasse mihi videor, nihil hic amplius addo, nisi coniecturam non plane improbabilem, quam postea Amicus quidam aestumatissimus ac rerum et rituum Germanicorum peritissimus per iocum mihi aperuit. Nixus enim perantiquo more, *ibidem* etiam §. VII. p. 36 sq. commemorato, nomina stipitis communis ad posteros iure quasi hereditario transferendi, sicuti, apud Gothos

H 5

Agi-

Agilulfingi ab Agilulfo, apud Francos Merovingi a Merovaeo, Carolingi a Carolo, et apud Saxones Immadingi ab Immado ita dicti et alia huiuscemodi nomina gentilitia abunde ostendunt, Billingos forte a Wilhelmo quodam ita fuisse adpellatos, existimat. Quantumvis vero contortulum videatur nomen Wilhelmi diminutive in Wilm vel Bilm commutatum, veritatis tamen aliquam speciem adpellatio Billingorum ab eodem nomine diminutivo nancisceretur, si modo talis stipes in stemmate Genealogico gentis Billinganae monstrari posset. Qui igitur Wilhelmum istum, a quo Billingi descenderint, detexerit, erit mihi magnus Apollo.

AD
PIOS MANES

VIRI PERILLVSTRIS AC

CELEBERRIMI

HENRICI CHRISTIANI L. B.

DE SENCKENBERG

SACRAE CAES. MAIESTATIS

CONSILIARII IMPERII AVLICE

DE COMMVNI GERMANIAE

PATRIA MERITISSIMI

NVPER AD COELITES SVBLATI

ALLOCVTIO.

*D*um ea, quam simul ac prelo
exiret, ad Te, Anima bea-
ta, mittere constitueram,
ad huc sub illo sudat, qua-
liscunque delineatio Herois dudum sepul-
ti, cuius memoriam nunquam intermori-
turam iterum iterumque renovandi atque
celebrandi Tu primam mihi occasionem
dedisti, interitus corporis, quocum ar-
tissimo quidem, sed dissolubili vinculo
coniuncta eras, inopinato mihi annunciat-
ur ab amantissima, iam moestissima con-
iuge Tua, matrona omnibus sexus sui
dotibus ac virtutibus condecoratissima;
tristis sane nuntius, qui eo graviore me
dolo-

dolore affecit, quo magis dolenda est insignis iactura cum decoris eximii, non solum Germaniae nostrae, sed etiam toti litterarum orbi, expectatione maturius ablati, tum fautoris et amici aestumatissimi, cuius et in hac Academia praesentis olim eiusdemque coniunctissimi collegae, et deinde sensim ad altiora munera progressi ac tandem ad summum iuridicae dignitatis apicem evecti, amicitiam sinceram, dotem in terris alias satis raram, sed comitem viri probi ac honesti inter alias virtutes valde aestimabilem amabilemque absens longoque locorum intervallo disiunctus frequenti litterarum commercio candidissime colui. Ad coelum itaque cum ante me properas, quem, utpote senectute proveciorem, mortalitatis, saepe tamen turbari solitus, ordo prius tangebatur, denuo me, quamvis mortem, tanquam migrationem ad meliorem vitam, nec timeam, nec tamen citius, quam summo rerum omnium moderatori ac arbitro placuerit, optem, sed intrepide eiusdem misericordia immensa fretus expectem, memorem fecisti, quam tenui
 filo

filo salus nostra sit suspensa, quam fra-
 giles et caducae sint res humanae, quam
 irrita hominum proposita, Deo aliter
 disponente. Spem mihi fecerat iucundissi-
 mam ultima Tua epistola, ad quam nec-
 dum rescribere vacavit, varia adhuc
 assiduae diligentiae ac singularis industri-
 ae Tuae monumenta in edendis eruditissi-
 mis pariter atque utilissimis operibus vi-
 dendi legendique, quae inter gravissima
 summi imperii tribunalis negotia, agendo
 indefessa, meditabaris. Inter ea quoque
 cogitasti de novis argumentis, quibus in-
 geniosam Tuam Billingani nominis inter-
 pretationem contra dissensum meum fulci-
 res atque tuereris. Sed mors, quae om-
 nia solvit, licet non prorsus tollat dele-
 atque, praeter opinionem, quo minus
 haec destinata perficerentur, impedivit.
 O! Te felicem, quae iam, exantlatis
 feliciter laboribus omnibus superatisque
 tam vehementissimi morbi doloribus,
 quam vitae caducae miseriis, exoptatissi-
 ma quiete fruens atque aeternae beati-
 tatis particeps, melius nunc scis, quam
 quisquam futurarum rerum forte nimium
 curio-

curiosos docere hucusque potuit, quid
 quove modo anima nostrā agat, a corpore
 separata, eiusque quasi carceribus ae-
 rumnarum et peccatorum plenis liberata.
 Quiescat itaque Hermannus noster Bil-
 lingus, s. officio s. gente talis, valeant
 amantes alterna Camoenae, transeat Bi-
 bliotheca locupletissima, in quam tam saepe
 Te, utpote literato otio nihil dulcius
 habens, abdidisti; cubent corporis de-
 functi molliter ossa; donec ad novissimam
 Servatoris nostri vocem expergefactis, e
 coemeteriis longe pulchriori habitu et cla-
 rificata forma laetando ovandoque serius
 ocyus prodire et in regno coelorum divi-
 nam Maiestatem coram intueri atque a-
 dorare ac laudibus coniunctis celebrare
 cum omnibus sanctis, nobis licuerit.
 Absterget interea, ipso Deo larga manu
 solatia sua coelestia subministrante, lu-
 ctum acerbum Viduae Tuae afflictissimae
 imago tenerrimi mariti, quotidie in egre-
 giae spei filiis obversans, qui optimo licet
 patre orbati, vestigia tamen paterna
 tam praeclara felici successu premunt, et
 quorum natu maior, Tua ipsius doctrina

a teneris probe imbutus, iam eximia
 praecocis ingenii et eruditionis singularis
 specimina in splendidissimo auditorio exa-
 minatus edidit. Vives, uti in illustri
 hoc fratrum pari, quod Deus amet, at-
 que in decus gentilitium efflorescere iube-
 at, ita etiam in meritis scriptisque Tuis
 aere perennioribus multosque in annos
 reviresces.

Vivitur ingenio, cetera mortis erunt.

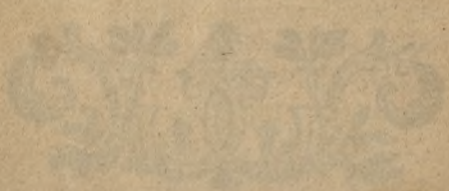
Gottingae d. XVIII. Iun.

CICIDCCLXVIII.

Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

F

XVIII. A. 585